

Tập Thơ Nguyễn Bính

Tập 2

Nguyễn Bính (1918-1966) tên thật là Nguyễn Trọng Bính, sinh tại làng Thiện Vinh, huyện Vụ Bản, tỉnh Nam Định. Ông mồ côi mẹ từ nhỏ, tự học ở nhà, bắt đầu làm thơ từ năm 13 tuổi, được giải khuyến khích thơ của nhóm Tự Lực Văn Đoàn năm 1937 với tập thơ Tâm hồn tôi.

Đây là trang danh sách liệt kê tuyển tập các tác phẩm, tập thơ và những bài thơ hay nhất của nhà thơ Nguyễn Bính (Nguyễn Trọng Bính). Thơ của ông “chân quê”, giản dị, mộc mạc, nhẹ nhàng, trong sáng, và hồn nhiên như ca dao trữ tình. Ông viết về làng quê qua lăng kính tình cảm lãng mạn, biểu lộ một tình quê, một hồn quê chân tình và gần gũi.

Tập Lữ Bước Sang Ngang (1940)

Bước Đi Bước Nữa (Nguyễn Bính)

Xê lại gần đây, xích lại gần đây!
Lại đây cho mẹ nhủ câu này:
Mẹ không muốn thế nhưng mà nghĩ
Bấy lâu mẹ đã nhiều đắng cay.

Kể con cũng lớn khôn rồi,
Chín suôi cha con hảnh ngậm cười.
Mẹ muốn bước thêm bước nữa,
Còn đàn em nhỏ cậy con nuôi.

Con ơi! mẹ khóc suốt đêm kia,
Khóc suốt đêm qua nữa, chỉ vì...
Con mẹ có còn thương mẹ đại
Thì con gái mẹ nhận lời đi!

Mẹ cũng không mong sướng lấy mình,
Nhưng mà số phận bắt điều linh.
Vả chẳng thiên hạ nào riêng mẹ,
Gái góa qua đò uống tiết trinh.

Mai một... con ơi! mẹ lấy chồng,
Chúng con coi mẹ có như không.
Khuya rồi đấy nhỉ! con đi nghỉ,
Gió bắc đêm nay lạnh ngập phòng.

Chờ Mong (Nguyễn Bính)

Chờ mong như suốt đêm qua,
Chàng ơi! một tháng là ba mươi ngày...

Lăn lăn lá rụng rồi đây,
 Tơ đàn rã rợi cho tay lỗi đàn.
 Tiếng đâu rào rạt rộn ràng?
 Ngựa ai ai cười trên ngàn lá khô.
 Tiếng đâu xao động lô xô?
 Xe ai ai đẩy ngang bờ giâu xanh.
 Buồng hương bóng bóng mình mình,
 Gió hiu hiu hắt qua màn幔 hoa.
 Người về chỉ những người ta,
 Gió mơ hồ nhấn người ta quên về.
 Nay rồi mai lại ngày kia,
 Nhớ mong chờ đợi đến khi...? hỡi chàng!

Chuyến Tàu Đêm (Nguyễn Bính)

Gió lạnh nghe chùng đêm thấy sâu,
 Mà chấn với gôi mộng về đâu?
 Qua sang một chuyến tàu đêm chạy,
 Một chuyến tàu đêm chạy rất mau.
 Những ánh đèn phai tựa nắng tà,
 Toa này toa khác nối liền toa...,
 Chập chờn như một con dơi lớn,
 Như một oan hồn hiển hiện ra.
 Tàu chạy hình như để chở buồn,
 Chở người đi nhớ kẻ về thương;
 Nâng bao nhiêu gót chân xinh đẹp.
 Tàu chạy đêm nay có lạc đường?
 Tiếng máy vang như tiếng sấm rền,
 Chuyến tàu này biết có ai quen?

*Biết đâu chả có vài tên bạn
Ở một ga nào vội vã lên?*

*Lẽn thương tàu đi mất nửa rồi,
Sao không dừng lại ở ga tôi,
Lấy mười lăm phút cho tôi gửi,
Chút ít xuân xanh trả lại trời?*

*Mà mãi đêm nay mới nhớ ra:
Đời mình chẳng khác chuyến tàu qua.
Nhưng từ ga nhón, từ ga nhỏ,
Đời chẳng làm cho lấy một ga.*

*Tàu biết bây giờ chạy đến đâu?
Đêm sâu hoàn trả lại đêm sâu.
Bỏ đây một chiếc tàu kiêng đồ;
Chở một toa tim nặng oán sầu.*

Cô Hái Mơ (Nguyễn Bính)

*Thơ thần đường chiêu một khách thơ
Say nhìn xa rặng núi xanh lơ
Khí trời lạng lẽ và trong trẻo
Thấp thoáng rừng mơ cô hái mơ*

*Hỡi cô con gái hái mơ già
Cô chưa về ư? Đường thì xa
Mà cái thoi ngày như sắp tắt
Hay cô ở lại về cùng ta?*

*Nhà ta ở dưới gốc cây dương
Cách động Hương Sơn nửa dặm đường
Có suối nước trong tuôn róc rách
Có hoa bên suối ngát đưa hương*

Cô hái mơ ơi!
 Chẳng giả lời nhau lấy một lời
 Cứ lặng rồi đi, rồi khuất bóng
 Rừng mơ hiu hắt lá mơ rơi...

1937

Cô Lái Đò (Nguyễn Bính)

Xuân đã đem mong nhớ trở về,
 Lòng cô gái ở bên sông kia.
 Cô hồi tưởng lại ba xuân trước,
 Trên bến cùng ai đã nặng thề.

Nhưng rồi người khách tình quân ấy,
 Đi biệt không về... với bến sông.
 Đã mấy lần xuân trôi chảy mãi,
 Mấy lần cô gái mới mòn trông.

Xuân này đến nữa đã ba xuân,
 Đóm lửa tình duyên tắt ngòi dần.
 Chẳng lẽ ôm lòng chờ đợi mãi,
 Cô đành lỗi ước với tình quân.

Bỏ thuyền, bỏ bến, bỏ dòng trong,
 Cô lái đò kia đi lấy chồng.
 Vắng bóng cô em từ dạo ấy,
 Để buồn cho những khách sang sông...

Dòng Dư Lệ (Nguyễn Bính)

Cho tôi ép nốt dòng dư lệ.
 Rỏ xuống thành thơ khóc chút duyên.
 (T.T.Kh)

Gió đưa xác lá về đường,
 Thu sang nhuộm cả sâu thương một trời.
 Sầu thương quện lấy hồn tôi,
 Đêm qua ngồi đọc thơ người xa vắng.
 Một ngàn năm, một vạn năm,
 Con tầm vãn kiếp con tầm vương tở.
 Tặng người gọi một dòng thơ,
 Hay là dòng nước mắt thừa đêm qua.
 Đường về Thanh Hoá bao xa?
 Bao giờ ra nhớ rủ ta với! chàng!
 Bảo rằng quan chẳng cho sang,
 Ai đời quan cấm dò ngang bao giờ?
 Vườn Thanh qua đây năm xưa,
 Trọ nhờ đêm ấy trời mưa tôi trời.
 Quanh lò sưởi ấm bên tôi,
 Bên người lão bộc, nàng ngồi quay tở.
 Tuổi nàng năm ấy còn thơ,
 Còn bao hứa hẹn đợi chờ một mai.
 (Rồi đây bao gió bụi đời,
 Tôi quên sao được con người vườn Thanh!)
 Lạnh lùng canh lại sang canh,
 Lòng tôi thao thức với tình băng quơ.
 Bởi sinh lạc kiếp giang hồ,
 Dám đâu toan tính se tở giữa đường.
 Thu sang rồi thu lại sang,
 Cúc bao lân nở, lá vàng bao rơi?
 Bao nhiêu vật đổi sao dời,
 Đường bao nhiêu dặm, hơi người bốn phương!
 Trọ bao nhiêu quán bên đường,
 Nhưng không lân nữa qua vườn Thanh xưa.
 Cô nàng năm ấy quay tở,

(Tôi quên sao được!) hân chưa lấy chồng.
 Một hôm lòng lại nhủ lòng:
 Nơi đây giáp với cánh đồng vườn Thanh...
 Rồi tôi len lén một mình,
 Ra đi với những tâm tình hay hay.
 Đường mòn tràn ngập bông may,
 Gió heo báo trước một ngày thu sang.
 Dừng chân trước cửa nhà nàng,
 Thấy hoa vàng với bướm vàng hôn nhau.
 Tìm nàng chẳng thấy nàng đâu,
 Lá rơi lả tả bên lầu như mưa...
 Chợt người lão bộc năm xưa,
 Từ đâu mang mảnh guồng tơ lại nhà.

Một hai xin phép ông già,
 Trọ nhờ đêm ấy nữa là hai đêm.
 Ông già nể khách người quen,
 Ngậm ngùi kể lại một thiên hận tình!
 Rồi ông kết: (giọng bất bình),
 “Trời cay nghiệt thế cho đành? Thưa ông,
 Cô tôi nhạt cả môi hồng,
 Cô tôi chết cả tấm lòng ngây thơ.
 Đâu còn sống lại trong mơ,
 Đâu còn sống lại bên bờ sông yêu?
 Buồng the sầu sớm thương chiều,
 Khóc thầm biết có bao nhiêu lệ rồi.
 Tơ duyên đến thế thì thôi!
 Thế là uống cả một đời tài hoa.
 Đêm đêm bên cạnh chồng già,
 Và bên cạnh bóng người xa hiện về...”
 Rùng mình, tôi vội gạt đi:
 “Già ơi! thảm lắm! kể chi dài dòng.

Cháu từ mắc số long đong,
Yêu thương chìm tận đáy lòng đã lâu.
Đau thương qua mấy nhịp cầu,
Cạn dòng nước mắt, còn đâu khóc người..."

"Dối già một chút mà thôi,
Nghe lời già kể, cháu mười đêm luôn,
Chợt thương, chợt nhớ, chợt buồn,
Cháu như một kẻ mất hồn, già ơi!"

Chuyện xưa hồ lãng quên rồi,
Bỗng đâu xem được thơ người vườn Thanh.
Bao nhiêu oan khổ vì tình,
Có sao giống hết chuyện mình gặp xưa?
Phải chăng? Mình có nên ngờ,
Rằng người năm cũ bây giờ là đây?

Đàn Tôi (Nguyễn Bính)

Đàn tôi đứt hết dây rồi
Không người nối hộ, không người thay cho
Rì rào những buổi gieo mưa
Lòng đơn ngổ tiếng quay tơ dầm dề

Có cô lồi xóm hàng năm
Trồng dâu tốt lá, chăn tằm hơn tơ
Năm nay biết đến bao giờ
Dâu cô tới lứa, tằm cô chín vàng?
Tơ cô óng chuốt mịn màng
Sang xin một ít cho đàn có dây

Đôi Nhạn (Nguyễn Bính)

Tặng anh chị L.

Một bông cúc nở trong vườn vắng,
Gió lạnh ngàn phương lướt thướt về.
Lá úa dần mòn rơi rụng hết,
Sương mù giăng mắc lụa lê thê.

Sông quanh, tóc huyền buông lá lướt,
Nàng buồn đưa mắt hững hờ trông:
Một hai ba cánh bướm nâu ngả,
Biển dậy màu xanh sóng trập trùng.

Bồng ngang biển thăm, ngang trời thăm,
Một chấm đen rồi hai chấm đen.
Đôi vợ chồng son: đôi nhạn nhỏ,
Bay về tổ ấm mớm hương duyên.

Sông yêu bốn cánh chèo khoan nhặt,
Cổ đẩy đò yêu đến bến yêu.
Tuy gió lạnh về, sương lạnh xuống,
Thì mùa thu lạnh biết bao nhiêu!

— — — — —

Môi nàng tự thuở son tô đỏ,
Chưa nở lần nào với ái ân...
Nhưng tự thuở son tô đỏ má,
Má kia nước mắt thấm bao lần.

Bởi đâu ? hay bởi đôi chim nhạn,
Đã mĩa mai nàng phận lẻ loi ?
Tẻ lạnh buồng hương nàng với bóng,
Ngày ngày nhìn mãi nhạn chung đôi.

*Thê lương thấm mãi hồn son trẻ,
Bóng vợ chồng chim ám ảnh nàng.
Chăm chỉ người ta đan áo rét,
Lâu rồi nàng đã bỏ que đan.*

*Khi lẻ loi thân, khi mất lệ,
Mãi nhìn đôi nhạn luyến nhau bay.
Khi lòng là một nơi hoang đảo,
Đan áo cho ai những lúc này ?*

— — — — —

*Nàng như chờ đợi, như mong ngóng
Ở mãi đâu đâu một sự gì...
Nhưng chẳng bao giờ đưa đến cả,
... Tiếng chân ngựa dẫm, lặng im nghe!*

*Tiếng chân ngựa dẫm trên đường sỏi...
Nghệ sĩ: anh chàng của bốn phương,
Sương xuống lạc đường, trời lạnh lắm!
Tối rồi, mưa mãi, ngựa chùn cương...*

*Bạn hãy cùng tôi cùng tưởng tượng,
Một gian phòng nhỏ kín then sương.
Mấy cành củi nỏ thi nhau cháy,
Than đỏ tung lên năm bụi hương.*

*Những câu tâm sự, câu tâm sự...
Đã thoát ra từ miệng ái ân.
Bên đông than hồng, người khách trọ,
Má hồng như má gái đương xuân.*

*... Rồi một ngày sương, hai ngày sương,
Ngựa hồng chưa thấy thắng yên cương.*

Ái ân làm ngăn ngày lưu luyến,
Cắt đứt bao nhiêu vạn dặm đường.

— — — — —

Kể từ thu ấy mỗi thu sang,
Tôi thấy nàng đan áo vội vàng;
Tôi thấy nàng nhìn đôi nhạn nhỏ,
Bằng đôi mắt đẹp của yêu đương.

Em Với Anh (Nguyễn Bính)

Lòng em như quán bán hàng
Dừng chân cho khách qua đàng mà thôi.
Lòng anh như mảnh bè trôi
Chỉ về một bến chỉ xuôi một chiều.

Lòng anh như biển sóng cồn
Chứa muôn con nước nghìn con sông dài
Lòng em như thể lá khoai
Đổ bao nhiêu nước ra ngoài bấy nhiêu

Lòng anh như hoa hướng dương
Trăm nghìn đổ lại một phương mặt trời.
Lòng em như cái con thoi
Thay bao nhiêu suốt mà thoi vẫn lành!

1940

Ghen (Nguyễn Bính)

Cô nhân tình bé của tôi ơi!
Tôi muốn môi cô chỉ mỉm cười

Những lúc có tôi và mắt chỉ...
Nhìn tôi những lúc tôi xa xôi.

Tôi muốn cô đừng nghĩ đến ai,
Đừng hôn, dù thấy cánh hoa tươi,
Đừng ôm gôi chiếc, đêm nay ngủ...
Đừng tắm chiều nay, biển lắm người.

Tôi muốn mùi thơm của nước hoa,
Mà cô thường xúc, chẳng bay xa,
Chẳng làm ngậy ngất người qua lại,
Dẫu chỉ qua đường, khách lại qua.

Tôi muốn những đêm đông giá lạnh
Chiêm bao đừng lẫn quất bên cô
Bằng không, tôi muốn cô đừng gặp
Một trẻ trai nào, trong giấc mơ.

Tôi muốn làn hơi cô thở nhẹ.
Đừng làm ẩm áo khách chưa quen.
Chân cô in vết trên đường bụi
Chẳng bước chân nào được dẫm lên.

Nghĩa là ghen quá đấy mà thôi,
Thế nghĩa là yêu quá mất rồi
Và nghĩa là cô là tất cả.
Cô là tất cả của riêng tôi!

Giọt Nến Hồng (Nguyễn Bính)

Giọt nến hồng gieo xuống án thư,
Ngoài nhà tiếng khách mỗi dân thưa.
Dì hai khe ghé tai em dặn:
“Như thế... từ nay... cháu nhớ chưa?”

Chiều ấy dì hai đã trở về,
 Mình em ở lại với buồng the.
 Buồng the chặn chiếu nguyên mùi mới,
 Đốt nến hồng lên lại tắt đi.
 Ái chà! gió lạnh! gớm mùa đông...!
 Lặng yên níu áo dì hai lại,
 Ngủ nốt đêm nay có được không?

Giới Giảng (Nguyễn Bính)

– Sum họp đôi ta chốc bấy lâu,
 Tình tôi với mẹ tưởng cùng nhau
 Trăm năm đâu bạc duyên còn thắm,
 Tôi có ngờ đâu đến thế đâu!
 Liệu tôi không sống đến ngày mai,
 Mẹ có thương tôi lấy một vài,
 Ở lại nuôi con khôn lớn đã
 Ôm cầm tôi dám tiếc thuyên ai!
 Mẹ còn trẻ lắm mới hai mươi,
 Ở vậy sao cho trót một đời?
 Tang tóc ba năm cho phải phép,
 Miễn sao thiên hạ khỏi chê cười.
 Để con ở lại, chọn ai người
 Phải lựa vừa đôi mẹ sánh đôi.
 Con mẹ con tôi, tôi chả muốn
 Vào làm con cái của nhà ai.
 Cũng chẳng hay gì gái chính chuyên,
 Mẹ đừng thề thốt ngộ tôi thiêng

Lẻ loi không giữ đều khôn dại,
Khôn dại chờ khi lắp ván thiên.

Mợ để tôi đi, mợ nín đi,
Còn sao được nữa? Khóc mà chi!
Bao nhiêu sâu khổ, ngần này tuổi,
Chết cũng không non yếu nỗi gì!

Con nó đâu rồi, bế lại đây!
Cho tôi nhìn nó một vài giây,
Trước khi nhắm mắt tôi thừa biết
Đời nó sau này ...hắn đáng cay!

Hà Nội 36 Phố Phường (Nguyễn Bính)

Hà Nội ba mươi sáu phố phường,
Lòng chàng có để một tơ vương.
Chàng qua chiều ấy qua chiều khác,
Góp lại đường đi, vạ dẫm đường.

Nhà ấy hình như có mặt trời,
Có rìeng có suối có hoa tươi;
Bao nhiêu chim lạ, bao nhiêu bướm?
Không! Có gì đâu, có một người.

Chân bước khoan khoan, lòng hỏi lòng:
– Có nên qua đấy nữa hay không?
Không nên qua đấy, nên qua đấy,
Không: Nhớ làm sao! Qua mất công.

Có một chiều kia anh chàng si
Đến đâu phố ấy bỗng ngừng đi:
– Hai bên hàng phố hình như họ...
Đi mãi đi hoài có ích chi?

Đem bao hy vọng lúc ra đi,
 Chuốc lấy buồn thương lúc trở về.
 Lòng mỗi lần đi lần bão táp,
 Mỗi lần là một cuộc phân ly.

Chàng đau đớn lắm, môi cắn môi;
 Răng cắn vào răng, lời ghen lời:
 – Hờ hững làm sao! Mê đắm quá!
 Trời ơi! Cứu vớt lấy tôi! Trời!

Chao ơi! Yêu có ông Trời cứu!
 Yêu có ông Trời khoá được chân!
 Chàng lại đi về qua phố ấy,
 Mấy mươi lần nữa và vân vân...

Chàng đi mãi, đi đi mãi,
 Đến một chiều kia, đến một chiều
 Phố ấy đỏ bừng lên: Xác Pháo,
 Yêu là như thế? Thế là yêu?

Hà Nội ba mươi sáu phố phường,
 Lòng chàng đã dứt một tơ vương.
 Chàng qua chiều ấy qua chiều khác...
 Ô! Một người đi giữa đám tang.

Hôn Nhau Lần Cuối (Nguyễn Bính)

Cầm tay, anh khẽ nói:
 – Khóc lóc mà làm chi?
 Hôn nhau một lần cuối,
 Em về đi, anh đi.

Rồi một, hai, ba năm,
 Danh thành anh trở lại.

Với em, anh chẵn tầm,
Với em, anh dẹt vãi.

Ta sẽ là vợ chồng.
Sẽ yêu nhau mãi mãi.
Sẽ se sợi chỉ hồng,
Sẽ hát câu ân ái.

Anh và em sẽ sống,
Trong một mái nhà tranh.
Lấy trúc thưa làm cổng,
Lấy tơ liều làm màn.

Nghe lời anh, em hỡi!
Khóc lóc mà làm chi?
Hôn nhau một lần cuối,
Em về đi, anh đi...

Khăn Hồng (Nguyễn Bính)

Gửi chị Trúc

Chị cho em chị chiếc khăn thêu,
Ý chị thương em khóc đã nhiều.
Khóc chị ngày xưa, giờ lại khóc,
Cho mình khi tắt một tình yêu...

Em nhớ mùa thu năm ngoái đây,
Em sang thăm chị ở hai ngày
Vắng người em có thưa cùng chị:
“Em đã yêu và đã đắm say!”

Đưa ảnh người yêu cho chị xem,
(Cả thư người ấy gửi cho em).

Chị cười: “Đáng sợ là đôi mắt,
Chưa khóc bao lần đến trắng đêm.

Em cứ yêu đi thực thuỷ chung,
Yêu đi rồi chị tặng khăn hồng.
Bao giờ... vui nhĩ! Về ăn cưới,
Chắc chả như khi chị lấy chồng.”

Em đi theo đuổi mãi tơ duyên,
Dò mãi lòng sông, sắm mãi thuyền.
Cho đến một hôm em mới nhớ:
“Lòng người...” Chị Trúc nhớ hay quên?

Người ta đi lấy cái giàu sang,
Rời cả keo sơn, bỏ đá vàng.
Mới nửa đời người, em đã khóc,
Hai lần hai truyện bước sang ngang.

Em đi mất tích một mùa xuân,
Đi để chôn vùi hận ái ân.
Không hiểu nghe ai mà chị biết,
Em về, chị gởi một vuông khăn.

Em đã dùng khăn chị để lau
Bao nhiêu nước mắt của u sầu.
Em còn sợ nữa mùa thu tới,
Người ấy còn đan áo nữa đâu!

Em vẫn nghe lời chị:...”thuỷ chung...”
Cho nên khăn chị vẫn phai hồng.
Đem thân về ở vườn dâu cũ,
Buồn cũng như khi chị lấy chồng.

Không Đề (Nguyễn Bính)

1

Hôm nay dưới bến xuôi đò
Thương nhau qua cửa tò vò nhìn nhau
Anh đi đấy, anh về đâu?
Cánh buồm nâu, cánh buồm nâu, cánh buồm...

2

Có chiếc thuyền nằm trên cát mịn
Có đàn trâu trắng lội ngang sông
Có cô thợ ruộm về ăn Tết
Sương gió đường xa râm má hồng

3

Xóm Tây bà lão lưng còng
Có hai cô gái lấy chồng cả hai
Gió thu thổi ngẩn than dài
Bà đem áo rét phơi ngoài cửa thưa

4

Gió lạnh sương sa nặng hạt rồi
Thuyền ta đậu lại bến này thôi
Sáng mai xuôi ngược về đâu nhỉ?
Nào biết về đâu, kẻ ngược xuôi?

1938

Lá Thư Về Bắc (Nguyễn Bính)

Gửi anh B.H.C

Có những đêm dài thức trắng đêm
Viết thơ riêng gửi để anh xem

Anh ơi, từ độ ta xa cách
Anh có khi nào nhớ đến em?

Nhớ buổi chia tay trên bến xe
Lòng em thắt lại lúc xe đi
Lẻ loi thân nhận sang nam ấy
Biết có làm nên công cán gì?

Xe lửa qua Gôi, qua Ninh Bình
Lần lần xe lửa tuốt vô Thanh
Quay về đất Bắc em thăm nhủ
Nơi ấy quê ta, ôi, cảm tình!

Xe nuốt trôi đi những dặm đường
Những cồn cát trắng, những rừng hoang
Những ven biển thẳm, hăm om tối
Trong bóng đêm lan, trong nắng vàng

Một buổi sớm mai đến Sài Gòn
Thân em chẳng khác con chim con
Bơ vơ trong xứ người xa lạ
Rộn những phồn hoa, em chạnh buồn

Rồi men tráng lệ châu thành ấy
Từ đây in thêm bóng một người
Bóng một nhà thơ đầy nguyện vọng
Giấu lòng tin tưởng bước tương lai

Nhà thơ còn trẻ lắm, anh ơi
Chưa xã giao quen, chưa trải đời
Song le trường học thiên nhiên sẽ
Đào luyện nhà thơ nên một người

Quán trọ nhà thơ như chiêm bao
Khi thì Chợ Quán, khi Đa Kao

*Hiện nay sống tạm bên Cầu Muôi
Chưa biết mai đây ở chốn nào*

*Lẽo đẽo đi trong gió bụi đời
Gian nan vất vả quá anh ơi
Lắm khi thiếu cả lời an ủi
Nhưng kiếm đâu ra lấy một lời!*

*Thỉnh thoảng anh nên phí ít giờ
Viết cho em lấy một dòng thơ
Trời ơi, tưởng tượng em sung sướng
Được đọc thơ anh gửi bất ngờ*

*Viết gửi về anh, anh coi chơi
Một vài dòng ngắn thế này thôi
Để anh thấu rõ tình mong nhớ
Của đứa em anh ở cuối trời*

*Kính thăm tất cả người thân thích
Còn chuyện phương xa, để lúc về
(Là lúc khải hoàn thân gió bụi)
Quê nhà em sẽ kể anh nghe*

Lòng Mẹ (Nguyễn Bính)

*Gái lớn ai không phải lấy chồng
Can gì mà khóc, nín đi không!
Nín đi, mặc áo ra chào họ
Rõ quí con tôi! Các chị trông!*

*Ương ương dở dở quá đi thôi!
Cô có còn thương đến chúng tôi
Thì đứng lên nào! Lau nước mắt
Mình cô làm khổ mấy mươi người*

Này áo đông lân, quần lĩnh tía
 Này gương, này lược, này hoa tai
 Muốn gì tôi sắm cho cô đủ
 Nào đã thua ai đã kém ai?

Ruộng tôi cày cấy, dâu tôi hái
 Nuôi dạy em cô tôi đảm đương
 Nhà cửa tôi coi, nợ tôi giả
 Tôi còn mạnh chán! Khiến cô thương!

Đưa con ra đến cửa buồng thôi
 Mẹ phải xa con, khổ mấy mươi!
 Con ạ! đêm nay mình mẹ khóc
 Đêm đêm mình mẹ lại đưa thoi

1936

Lòng Nào Dám Tưởng (Nguyễn Bính)

Mẹ em như bóng nắng về chiều,
 Sống được bao nhiêu biết bấy nhiêu.
 Em em còn trẻ người non dạ,
 Há nỡ theo anh, nỡ bỏ liêu.

Lấy ai nuôi mẹ, dạy em thơ?
 Anh có thương em hãy cố chờ.
 Chưa tròn đạo con tròn nghĩa chị,
 Lòng nào dám tưởng tới duyên tơ.

Lỡ Bước Sang Ngang (Nguyễn Bính)

1

– Em ơi! Em ở lại nhà
 Vườn dâu em đốn, mẹ già em thương

Mẹ già một nắng hai sương
 Chị đi một bước trăm đường xót xa
 Cây em, em ở lại nhà
 Vườn dâu em đốn, mẹ già em thương

 Hôm nay xác pháo đầy đường
 Ngày mai khói pháo còn vương khắp làng
 Chuyển này chị bước sang ngang
 Là tan vỡ giấc mộng vàng từ đây
 Rượu hồng em uống cho say
 Vui cùng chị một vài giây cuối cùng
 Rồi đây sóng gió ngang sông
 Đầy thuyền hận, chị lo không tới bờ
 Miếu thiêng vụng kén người thờ
 Nhà hương khói lạnh chị nhờ cây em
 Đêm qua là trắng ba đêm
 Chị thương chị kiếp con chim lửa đàn
 Một vai gánh lấy giang san...
 Một vai nữa gánh muôn vàn nhớ thương
 Mắt quầng tóc rối tơ vương
 Em còn cho chị lược gương làm gì!
 Một lần này bước ra đi
 Là không hẹn một lần về nữa đâu
 Cách mấy mươi con sông sâu
 Và trăm ngàn vạn nhịp cầu chênh vênh
 Cũng là thôi cũng là đành
 Sang sông lỡ bước riêng mình chị sao?
 Tuổi son nhạt thấm phai đào
 Đầy thuyền hận, có biết bao nhiêu người!
 Em đừng khóc nữa em ơi!
 Dẫu sao thì sự đã rồi, nghe em!
 Một đi bảy nổi ba chìm

Trăm cay nghìn đắng con tim héo dần
 Dù em thương chị mười phần
 Cũng không ngăn nổi một lần chị đi

 Chị tôi nước mắt đầm đìa
 Chào hai họ để đi về nhà ai
 Mẹ trông theo, mẹ thở dài
 Dây pháo đỏ bỗng vang trời nổ ran
 Tôi ra đứng tận đầu làng
 Ngồi trông theo chị khuất ngàn dâu thừa...

2

Trời mưa ướt áo làm gì?
 Năm mười bảy tuổi chị đi lấy chồng
 Người ta pháo đỏ rượu hồng
 Mà trên hôn chị một vòng hoa tang
 Lần đầu chị bước sang ngang
 Tuổi son sông nước đồ giang chưa tường
 Ở nhà em nhớ mẹ thương
 Ba gian trống, một mảnh vườn xác xơ
 Mẹ ngồi bên cửa xe tơ
 Thời thường nhắc: “- Chị mày giờ ra sao?”

 Chị bây giờ... nói thế nào?
 Bước tiên khi đã lạc vào vườn hoang
 Chị từ lối bước sang ngang
 Trời đông bão giữa trăng giang lật thuyền
 Xuôi dòng nước chảy liên miên
 Đưa thân thế chị tới miền đau thương
 Mười năm gôi hận bên giường
 Mười năm nước mắt bữa thường thay canh
 Mười năm đưa đám một mình
 Đào sâu chôn chặt mối tình đầu tiên

Mười năm lòng lạnh như tiền
 Tim đi hết máu mà duyên không về
 Nhưng em ơi! Một đêm hè
 Hoa xoan nở, xác con ve hoàn hồn
 Dừng chân trên bến sông buồn
 Nhà nghệ sĩ tưởng đồ còn chuyển sang
 Đoái thương thân chị lơ làng
 Đoái thương phận chị dở dang những ngày
 Rồi... rồi chị nói sao đây?
 Em ơi! nói nhỏ câu này với em...
 Thế rồi máu trở về tim
 Duyên làm lành chị duyên tìm về môi
 Chị nay lòng ấm lại rồi
 Môi tình chết đã có người hồi sinh
 Chị từ đan díu với tình
 Đời tươi như buổi bình minh nạm vàng
 Tim ai khắc một chữ “nàng”
 Mà tim chị một chữ “chàng” khắc theo
 Nhưng yêu chỉ để mà yêu
 Chị còn dám ước một điều gì hơn
 Một lần hai lỗ keo sơn
 Mong gì gắn lại phím đòn ngang cung
 Rồi đêm kia lệ ròn ròn
 Tiễn đưa người ấy sang sông, chị về
 Tháng ngày qua cửa buồng the
 Chị ngồi nhặt cánh hoa lê cuối mùa

3

Úp mặt vào hai bàn tay
 Chị tôi khóc suốt ba ngày ba đêm
 – Đã đành máu trở về tim
 Nhưng khôn buộc nổi cánh chim giang hồ

Người đi xây dựng cơ đồ
 Chị về giồng cỏ nắm mồ thanh xuân
 Người đi khoác áo phong trần
 Chị về may áo liệm dân nhớ thương
 Hồn trinh ôm chặt chân giường
 Đã cùng chị khóc đoạn trường thơ ngây
 Năm xưa đêm ấy giường này
 Nghiến răng nhắm mắt cau mày... cực chưa?
 Thế là tàn một giấc mơ
 Thế là cả một bài thơ nảo nùng
 Tuổi son má đỏ môi hồng
 Bước chân về đến nhà chồng là thôi
 Đêm qua mưa gió đây giờ
 Mà trong hồn chị có người đi qua
 Em về thương lấy mẹ già
 Đành mong ngóng chị nữa mà uổng công
 Chị giờ sống cũng bằng không
 Coi như chị đã ngang sông đắm đò

1939

Mưa Xuân I (Nguyễn Bính)

Em là con gái trong khung cửi
 Dệt lụa quanh năm với mẹ già
 Lòng trẻ còn như cây lụa trắng
 Mẹ già chưa bán chợ làng xa
 Bữa ấy mưa xuân phơi phới bay
 Hoa xoan lớp lớp rụng vơi đây
 Hội chèo làng Đặng đi ngang ngõ
 Mẹ bảo: “Thôn Đoài hát tối nay”

Lòng thấy giăng tơ một mối tình
Em ngừng thoi lại giữa tay xinh
Hình như hai má em bừng đỏ
Có lẽ là em nghĩ đến anh

Bốn bên hàng xóm đã lên đèn
Em giữa bàn tay trước mái hiên
Mưa thấm bàn tay từng chấm lạnh
Thế nào anh ấy chả sang xem!

Em xin phép mẹ, vội vàng đi
Mẹ bảo xem về kể mẹ nghe
Mưa bụi nên em không ướt áo
Thôn Đoài cách có một thôi đề

Thôn Đoài vào đám hát thâu đêm
Em mãi tìm anh chả thiết xem
Chắc hẳn đêm nay giường cử lạnh
Thoi ngà nằm nhớ ngón tay em

Chờ mãi anh sang anh chả sang
Thế mà hôm nọ hát bên làng
Năm tao bảy tuyết anh hò hẹn
Để cả mùa xuân cũng nhớ nhàng!

Mình em lăm lụi trên đường về
Có ngẩn gì đâu một dải đề!
Áo mỏng che đâu mưa nặng hạt
Lạnh lòng thêm tủi với canh khuya

Em giận hờn anh cho đến sáng
Hôm sau mẹ hỏi hát trò gì
“- Thưa u họ hát...” rồi em thấy
Nước mắt tràn ra, em ngoảnh đi

Bữa ấy mưa xuân đã ngại bay
 Hoa xoan đã nát dưới chân giày
 Hội chèo làng Đặng về ngang ngõ
 Mẹ bảo: “Mùa xuân đã cạn ngày”

Anh ạ! Mùa xuân đã cạn ngày
 Bao giờ em mới gặp anh đây?
 Bao giờ chèo Đặng đi ngang ngõ
 Để mẹ em rằng hát tôi nay?

1936

Ngược Xuôi (Nguyễn Bính)

Gió lạnh sương sa nặng hạt rồi
 Thuyền ta đậu lại bến này thôi.
 Sáng mai xuôi ngược về đâu nhỉ?
 Nào biết về đâu, kẻ ngược xuôi!

Nhật Nắng (Nguyễn Bính)

Cô gái nhà ai ở xóm Đông,
 Sang đây một sớm nắng vàng trong,
 Cùng hai cô bạn bên bờ giếng,
 Nhật nắng trong cây, kể chuyện lòng.

Tôi về dưỡng bệnh ở nơi đây,
 Nhà trọ thân đơn tôi lại ngày,
 Từ buổi nhìn qua song cửa sổ,
 Bệnh dường như khỏi, dạ chưa say.

Tôi ở thôn Đoài, cô thôn Đông,
 Biết còn gặp gỡ được nhau không?

Cách hai bờ giếng nhưng xa cách,
Như kẻ đầu sông, kẻ cuối sông.

Giếng cạn nên khôn thả cá vàng,
Khôn nhờ gió sớm nhắn tin sang.

Lá ơi và gió ơi! tôi biết
Tình chứa chung đôi đã lỡ làng.

Cô chẳng bao giờ biết đến tôi,
Mà tôi đan díu mấy đêm rồi.
Mấy đêm đan díu người trong mộng,
Mộng tỉnh, canh tàn, châu lệ rơi...

Chòm hoa dâm bụt bên bờ giếng,
Nở đỏ như muôn mảnh lụa điều
Tôi dỗi lòng tôi nên chẳng dám,
Nhận là mình đã bắt đầu yêu.

Nhà trọ từ nay thêm bóng cô,
Nhưng tôi hồn mất tự bao giờ!
Tôi mong nhớ lắm! tôi mong mỗi
Một buổi nào đây chẳng hẹn hò.

Cô lại sang đây, cô lại ngồi,
Bên bờ giếng nhật nắng vàng rơi.
Nắng vàng rơi mãi bên bờ giếng,
Sao nắng vàng không hẹn một lời?

*

Tình có cho đi chẳng có về,
Lòng kêu gọi mãi chẳng ai nghe.
Cho nên từ đây tôi ngo ngẩn,
Làm những bài thơ lạc cả đề.

Quán Lạnh (Nguyễn Bính)

Mùa thu đến chậm như chưa đến,
Lá vôi rơi theo gió vôi vàng,
Sương đã dâng lên, chiều lẳng xuống,
Bến đò đã tắt chuyển sang ngang.

Đem theo cát bụi đường xa lại,
Tráng sĩ dừng chân khẽ thở dài.
Hơi lạnh đậm đà trong quán lạnh,
Người ta đóng giờ chiếc quan tài.

Chậm chạp trăng liềm nhô khỏi mộng,
Ánh ngà vắt sữa xuống ngàn sương.
Đêm nay tráng sĩ không nơi trọ,
Nằm tạm qua đêm quán dọc đường.

Rượu Xuân (Nguyễn Bính)

Cao tay nâng chén rượu hồng
Mừng em: Em sắp lấy chồng xuân nay
Uống đi! Em uống cho say
Để trong mơ sống những ngày xuân qua

Đây tình duyên của đôi ta
Đến đây là... đến đây là... là thôi.
Em đi dệt mộng cùng người
Lẻ loi chỉ một góc trời riêng anh.

Thoi Tơ (Nguyễn Bính)

Em lo gì giời gió
Em sợ gì giời mưa

Em buồn gì mùa hạ
Em tiếc gì mùa thu

Em cứ yêu đời đi
Yêu đời như thuở nhỏ
Rồi để anh làm thơ
Và để em dệt lụa

Lụa dệt xong may áo
Áo anh và áo em
May áo nếu lụa thiếu
Xe tơ em dệt thêm

Thơ làm xong anh đọc
Bên anh em lắng nghe
Và để lòng thôn thức
Theo vần âu yếm kia

Mộng đẹp theo ngày tháng
Đi êm đềm như thơ
Khác nào trên khung cửi
Qua lại chiếc thoi tơ...

Thôi Nàng Ở Lại... (Nguyễn Bính)

Hoa đào từng cánh rơi như tuyết,
Xuống mặt sân rêu những giọt buồn.
Như những tim tình tan vỡ ấy,
Nhện già giăng mắc sợi tơ đơn.

*

Nàng đến thăm tôi một buổi chiều,
Những mong chấp nối lại thương yêu.

Nhưng tôi không dám, tôi không thể...
Chấp nổi bao nhiêu khổ bấy nhiêu!

Nàng hỡi! tôi không thể đổi nàng,
Đổi tôi, mà lại nói yêu đương.
Tôi giờ như một người tang tóc,
Chả dám cùng ai dệt mộng vàng.

Nàng hãy vì tôi đoạn một lời:
"Từ nay nàng đã hết yêu tôi,
Từ nay ta sẽ xa nhau mãi,
Và sẽ quên nhau đến trọn đời"

Nàng hãy đi xây lại cuộc đời,
Rồi đây ai nhắc đến tên tôi,
Và ai có hỏi: "- Là ai nhỉ?"
Nàng lạnh lùng cho: "- Chả biết ai!"

Tôi sẽ đi đây! Tôi sẽ quên,
Suốt đời là một kẻ vô duyên,
Trọn đời làm một thân cô lữ,
Ở mọi đường xa, ở mọi miền...

Ai đi chấp lại cánh hoa rơi?
Bắt bóng chim xa tận cuối trời.
Có lẽ ngày mai đò ngược sớm,
Thôi nàng ở lại để... quên tôi.

Thời Trước (Nguyễn Bính)

Sáng giăng chia nửa vườn chè
Một gian nho nhỏ đi về có nhau
Vì tầm tôi phải chạy dâu
Vì chồng tôi phải qua cầu đấng cay

Chồng tôi thi đỗ khoa này
 Bỏ công đèn sách từ ngày lấy tôi
 Kẻo không rồi chúng bạn cười
 Rằng tôi nhan sắc cho người say sưa
 Tôi hằng khuyên sớm khuyên trưa
 “Anh chưa thi đỗ thì chưa động phòng”

Một quan là sáu trăm đồng
 Chắt chiu tháng tháng cho chồng đi thi
 Chồng tôi cưới ngựa vinh qui
 Hai bên có lính hầu đi dẹp đường
 Tôi ra đón tận gốc bàng
 Chồng tôi xuống ngựa cả làng ra xem

Đêm nay mới thật là đêm
 Ai đem trăng sáng giải lên vườn chè

1936

Thư Cho Chị (Nguyễn Bính)

Viết cho chị cánh thư này,
 Một đêm lữ thứ em say rượu cần.
 Nhớ người cách một mùa xuân,
 Hình như người đã một lần sang sông.
 Ồ! Say! Thương nhớ vô cùng,
 Rượu hay lệ ướt khăn hồng chị ơi!
 Làm sao giấc ngủ không dài?
 Mà đêm không ngắn, mà trời cứ mưa?
 Làm sao em sống như thừa?
 Cố đem men rượu tẩm vùi lòng đau.
 Kể từ hai đứa thôi nhau,
 Em thường chả có đêm nào không say.

Sao em đơn chiếc thế này?
 Sao em lại khóc như ngày chị đi ...?
 Ở đây còn có vui gì!
 Vườn dâu xa lắm! Lỗi về chị xa.
 Con đường sang xóm Trữ La,
 Cách một ngày ngựa, cách ba ngày đò.

— — — — —

Lúc này em nghĩ mà lo,
 Cứ thương nhớ mãi thì cho hết đời!
 Hôm qua có chuyến đò xuôi,
 Toan về Hà Nội lại thôi không về.

— — — — —

Em trông được một cây lê,
 Hẹn bốn năm nữa thì về hái hoa.
 Nhưng là vườn đất người ta,
 Mình là khách trọ một vài đêm thôi.
 Sáng mai có lẽ em xuôi,
 Nếu không đặng trí và trời không mưa.
 Nhưng mà khăn gói gió đưa,
 Lại về Hà Nội thì chưa muốn về.
 Đò thuê, ngày ngựa cũng thuê,
 Sang nhìn qua kẻ lỗi thì sang sông.

— — — — —

Ồ say! thương nhớ vô cùng!
 Rượu hay lệ ướt khăn hồng chị cho?

Tơ Trắng (Nguyễn Bính)

Tặng T. Đ.

Tơ gạo phương xa tản mạn về,
Gió vào, đồng lúa chín vàng hoe.
Một con diều giấy không ăn gió,
Ông ọ chao mình xuống vệ đê.

Nàng đi trong nắng và trong gió,
Hương lúa thơm thơm vương bước chân.
Tơ gạo lắng lơ (hay bắt chước?)
Vương vào mái tóc, vương vào chân.

Nàng dừng bước lại khẽ giờ tay,
Toan gỡ tơ ra trả gió bay.
Nàng nghĩ: “Vương chi tơ trắng nữa!
Tơ hồng ta sớm lỡ xe dây.”

Song nàng lại nghĩ: “Tự ngày xưa,
Chôn chết yêu đương, đến tận giờ.
Gặp gỡ, hẫng duyên trời định trước,
Tội gì chẳng để tóc vương tơ?”

Tơ trắng vương trên mái tóc nàng,
Đưa nàng sang trọn chuyển đồ ngang ...
Yêu đương sống lại, con người ấy
Lại thấy đời tươi tựa nắng vàng.

Tương Tư (Nguyễn Bính)

Thôn Đoài ngồi nhớ thôn Đông
Một người chín nhớ mười mong một người.
Gió mưa là bệnh của giời
Tương tư là bệnh của tôi yêu nàng.

Hai thôn chung lại một làng,
 Có sao bên ấy chẳng sang bên này?
 Ngày qua ngày lại qua ngày,
 Lá xanh nhuộm đã thành cây lá vàng.
 Bảo rằng cách trở đò giang,
 Không sang là chẳng đường sang đã đành.
 Nhưng đây cách một đầu đình,
 Có xa xôi mấy cho tình xa xôi...
 Tương tư thức mấy đêm rồi,
 Biết cho ai, hỏi ai người biết cho!
 Bao giờ bến mới gặp đò?
 Hoa khuê các bướm giang hồ gặp nhau?
 Nhà em có một giàn giầu
 Nhà anh có một hàng cau liên phòng
 Thôn Đoài thì nhớ thôn Đông
 Cau thôn Đoài nhớ giầu không thôn nào?
 Hoàng Mai 1939

Vân Vơ (Nguyễn Bính)

Đã quyết không..., không... được một ngày,
 Rồi yêu, yêu cả buổi chiều nay.
 Chiều nay bướm trắng ra nhiều quá,
 Không biết là mưa hay nắng đây?
 Lâu nay tôi thấy ở lòng tôi,
 Như có tơ vương đến một người.
 Người ấy... nhưng mà tôi chẳng nói,
 Tôi đành ngậm miệng nữa mà thôi.
 Tôi quen ngậm miệng với tình xưa,
 Tình đã sang sông, đã tới bờ.

Tình đã trao tôi bao oán hận,
 Và đem theo cả một thuyền mơ,
 Mơ có năm năm đã vội tàn,
 Có nàng đan mãi áo len đan,
 Có nàng áo đỏ đi qua ấy,
 Hương đượm ba ngày, hương chữa tan.
 Mà hương đượm mãi ở hồn tôi,
 Tôi biết là tôi yêu mất rồi,
 Tôi biết rồi đây tôi khổ lắm;
 Chiều nay gió lạnh đẩy nàng ơi!
 Tất cả mùa đông đan áo len,
 Cho người, cho tất cả người quen.
 Còn tôi người lạ, tôi người lạ,
 Có cũng nên và không cũng nên.
 Oán đã bao la hận đã nhiều,
 Có sao tôi vẫn chẳng thôi yêu?
 Tôi đi mãi mãi con đường ấy,
 Qua lại hôm nay, sáng lại chiều.

Vâng (Nguyễn Bính)

Lạ quá! Làm sao tôi cứ buồn?
 Làm sao tôi cứ khổ luôn luôn?
 Làm sao tôi cứ tương tư mãi?
 Người đã cùng tôi phụ rất tròn?
 Thì ra chỉ có thế mà thôi!
 Yêu đấy, không yêu đấy, để rồi,
 Mắc hẫng đường tơ sang cử khác,
 Dệt từng tấm mộng để dâng ai.

Khuyên mãi sơn cho chữ ái tình,
 Mộng lòng trang điểm mãi cho xinh.
 Có người, đêm ấy, khoe chồng mới:
 “Em chữa yêu ai, mới có mình!”

Có người trong gió rét mùa đông
 Chăm chỉ đan cho trọn áo chồng.
 Còn bảo: “Đường len đan vụng quá!
 Lần đâu đan áo kiểu đàn ông.”

Vâng! chính là cô chữa yêu ai,
 Lần đâu đan áo kiểu con trai.
 Tôi về thu cả ba đông lại,
 Đốt hết cho cô khỏi thẹn lời!

Viếng Hồn Trinh Nữ (Nguyễn Bính)

Chiều về chậm chậm trong hiu quạnh,
 Tơ liễu theo nhau chảy xuống hồ.
 Tôi thấy quanh tôi và tất cả,
 Kinh thành Hà Nội chút khăn xô.

Nước mắt chạy quanh, tình thất lại,
 Giờ đây tôi khóc một người về!
 Giờ đây tôi thấy hồn cay đắng,
 Như có ai mời chén biệt ly!

Sáng nay vô số lá vàng rơi,
 Người gái trinh kia đã chết rồi!
 Có một chiếc xe màu trắng đục,
 Hai con ngựa trắng xếp hàng đôi.

Đem đi một chiếc quan tài trắng,
 Và những vòng hoa trắng lạnh người.

Theo bước, những người khăn áo trắng,
Khóc hồn trinh trắng mãi không thôi.

Để đưa nàng đến nghĩa trang này,
Nàng đến đây rồi ở lại đây.
Ờ nhỉ, hôm nay là mấy nhỉ?
Suốt đời tôi nhớ mãi hôm nay.

Sáng nay sau một cơn mưa lớn,
Hà Nội bình lên những nắng vàng.
Có những cô nàng trinh trắng lắm,
Buồn rầu theo vết bánh xe tang.

Từ nay xa cách mãi mà thôi!
Tìm thấy làm sao được bóng người.
Vừa mới hôm nào còn thẹn thẹn.
Tay cầm sáp đỏ đặt lên môi.

Chiếc áo màu xanh tựa nước hồ,
Nàng vừa may với gió đầu thu.
Gió thu còn lại bao nhiêu gió,
Chiếc áo giờ đây bạc dưới mồ.

*

Chắc hẳn những đêm như đêm qua,
Nàng còn xây mộng giữa chăn hoa.
– Chăn hoa ướp một trời xuân sắc –
Đến tận tàn canh rộn tiếng gà.

Chắc hẳn những đêm như đêm kia,
Nửa đêm lành lạnh gió thu về.
Nàng còn thao thức ôm cho chặt,
Chiếc gối bông mềm giữa giấc mê...

Nhưng sáng hôm nay nàng lặng im,
 Máu đào ngừng lại ở nơi tim.
 Mẹ già xé vôi khăn tang trắng,
 Quấn vôi lên đầu mấy đứa em.
 Người mẹ già kia tuổi đã nhiều,
 Đã từng đau khổ biết bao nhiêu.
 Mà nay lại khóc thêm lần nữa,
 Nước mắt còn đâu buổi xế chiều.
 Những đứa em kia chưa khóc ai,
 Mà nay đã khóc một người rồi.
 Mà nay trên những môi non ấy,
 Chẳng được bao giờ gọi: “Chị ơi!”

*

Nàng đã qua đời để tôi nay,
 Có chàng đi hừng gió heo may,
 Bên hồ để mặc mưa rơi ướt,
 Đếm mãi băng quơ những dấu giày.
 Người ấy hình như có biết nàng,
 Có lần toan tính chuyện sang ngang.
 Nhưng hồn nàng tựa con thuyền bé,
 Vôi cấm nghìn thu ở suối vàng.

Có gì vừa mất ở đâu đây?
 Lòng thấy mềm như rượu quá say.
 Hốt hoảng chàng tìm trong bóng tối:
 Bàn tay lại nắm phải bàn tay.

*

Chỉ một vài hôm nữa, thế rồi,
 (Người ta thương nhớ có ngần thôi)

Người ta nhắc đến tên nàng để
Kể chuyện nàng như kể chuyện vui.

Tôi với nàng đây không biết nhau,
Mà tôi thương tiếc bởi vì đâu?
“Mỹ nhân tự cổ như danh tướng,
Bất hứa nhân gian kiến bạch đầu”.

Hà Nội, 1940

Tập Tâm Hồn Tôi (1940)

Bên Sông (Nguyễn Bính)

Có hai em bé học trò
Xem con kiến gió đi đò lá tre.
Nửa xuôi từng một thôi bè
Nắng sang bãi cát bên kia có chiều.
Thoáng như một lớp phù kiều
Chim đàn nổi cánh bay vèo ngang sông.
Thuyền buồn đã mấy ngày rồng
Nằm sông, lái chèo ăn xong giá hàng.

Cây Bàng Cuối Thu (Nguyễn Bính)

Thu đi trên những cành bàng
Chỉ còn hai chiếc lá vàng mà thôi

Hôm qua đã rụng một rồi
Lá theo gió cuốn ra ngoài sơn thôn

Hôm nay lá thấy tôi buồn
Lìa cành theo gió lá lượn qua song

*Hai tay ôm lá vào lòng
Than ôi, chiếc lá cuối cùng là đây!*

*Quạnh hiu như tấm thân này
Lại âm thầm sống những ngày gió mưa...*

1937

Chân Quê (Nguyễn Bính)

*Hôm qua em đi tỉnh về
Đợi em ở mãi con đê đầu làng
Khăn nhung quần lĩnh rộn ràng
Áo cài khuy bấm, em làm khổ tôi!*

*Nào đâu cái yếm lụa sồi?
Cái dây lưng đũi nhuộm hồi sang xuân?
Nào đâu cái áo tứ thân?
Cái khăn mỏ quạ, cái quần nái đen?*

*Nói ra sợ mất lòng em
Van em em hãy giữ nguyên quê mùa
Như hôm em đi lễ chùa
Cứ ăn mặc thế cho vừa lòng anh!*

*Hoa chanh nở giữa vườn chanh
Thầy u mình với chúng mình chân quê
Hôm qua em đi tỉnh về
Hương đồng gió nội bay đi ít nhiều*

1936

Chờ Nhau (Nguyễn Bính)

Láng giềng đã đỏ đèn đâu?
 Chờ em ăn đập miếng giầu em sang.
 Đôi ta cùng ở một làng,
 Cùng chung một ngõ, vội vàng chi anh?
 Em nghe họ nói mong manh,
 Hình như họ biết chúng mình... với nhau.

Ai làm cả gió đất cau,
 Mấy hôm sương muối cho giầu đồ non?

1937

Chùa Vắng (Nguyễn Bính)

Gió chiều cầu nguyện đâu đây,
 Nắng chiều cắt đoạn một ngày cuối thu.
 Sự già quét lá sau chùa,
 Để thiêu xác lá trước giờ lên chuông.

Đêm Cuối Cùng (Nguyễn Bính)

Hội làng mở giữa mùa thu
 Trời cao, gió cả, trăng như ban ngày.
 Hội làng còn một đêm nay
 Gặp em còn một lần này nữa thôi.
 Phường chèo đóng “Nhị độ mai”
 Sao em lại đứng với người đi xem?
 Mấy lần tôi muốn gọi em,
 Lóp Mai Sinh tiền Hạnh Nguyên sang Hồ

Tình tôi mở giữa mùa thu
 Tình em lặng lặn kín như buồng tằm.

1936

Giấc Mơ Anh Lái Đò (Nguyễn Bính)

Năm xưa chở chiếc thuyền này,
 Cho cô sang bãi tước đay chiều chiều.

Để tôi mơ mãi, mơ nhiều:

“Tước đay se võng nhuộm điều ta đi.

Tưng bừng vua mở khoa thi,
 Tôi đỗ quan trạng, vinh quy về làng.

Võng anh đi trước võng nàng...
 Cả hai chiếc võng cùng sang một đò.”

Đồn rằng đám cưới cô to,
 Nhà trai thuê chín chiếc đò đón dâu.

Nhà gái ăn chín nghìn cau,
 Tiên cheo, tiên cưới chường đâu chín nghìn...

Lang thang tôi dạm bán thuyền,
 Có người trả chín quan tiền, lại thôi!

Buông sào cho nước sông trôi,
 Bãi đay thấp thoáng, tôi ngồi tôi mơ.

Có người con gái đang tơ,
 Vẫy tay ý muốn sang nhờ bãi đay.
 Sao cô không gọi sáng ngày,
 Giờ thuyền tôi đã chở đây thuyền mơ.

Con sông nó có hai bờ,
 Tôi chưa đỗ trạng, thôi cô lại nhà.

1938

Hai Buổi Chiều I (Nguyễn Bính)

Bên sông hàng liễu rủ xanh xanh
Cô bé ngồi mơ cảnh thị thành
Im bóng – thuyền ai chờ đợi khách
Ánh chiều lướt xuống mái chài gianh

Hai Buổi Chiều II (Nguyễn Bính)

Trăng chiều rụng xuống lòng sông
Có nhà sư nữ đi trong chuông chiều
Vạn chài mái có xiêu xiêu
Một đàn cò trắng bên đèo bay sang
Lau cao còn một ít vàng
Cát mềm hằn vó ngựa chàng áo xanh

Hoa Cỏ May (Nguyễn Bính)

Hồn anh như hoa cỏ may,
Một chiều gió cả bám đây áo em.

Nàng Thành Thiểu Phụ (Nguyễn Bính)

Nàng thành thiếu phụ đã hai hôm
Tôi thuở nào đây mới lại hôn?
Tôi thuở nào đây quên được hận?
Buồn thì đến khóc, chết thì chôn!

Người Hàng Xóm (Nguyễn Bính)

Nhà nàng ở cạnh nhà tôi,
 Cách nhau cái giậu mồng toi xanh rờn.
 Hai người sống giữa cô đơn,
 Nàng như cũng có nỗi buồn giống tôi.
 Giá đừng có giậu mồng toi,
 Thế nào tôi cũng sang chơi thăm nàng.

Tôi chiêm bao rất nhẹ nhàng...
 Có con bướm trắng thường sang bên này.
 Bướm ơi, bướm hãy vào đây!
 Cho tôi hỏi nhỏ câu này chút thôi...
 Chả bao giờ thấy nàng cười,
 Nàng hong tơ ướt ra ngoài mái hiên.
 Mắt nàng đắm đắm trông lên...
 Con bướm bướm trắng về bên ấy rồi!

Bỗng dưng tôi thấy bồi hồi,
 Tôi buồn tự hỏi: Hay tôi yêu nàng?
 – Không, từ ân ái nhớ nhàn,
 Tình tôi than lạnh gió tàn làm sao!

Tơ hong nàng chả cất vào,
 Con bướm bướm trắng hôm nào cũng sang.
 Mấy hôm nay chẳng thấy nàng.
 Giá tôi cũng có tơ vàng mà hong.

Cái gì như thế nhớ mong?
 Nhớ nàng? Không! Quyết là không nhớ nàng!

Vâng, từ ân ái nhớ nhàng,
Lòng tôi riêng nhớ bạn vàng ngày xưa.

Tâm tâm giời cứ đổ mưa,
Hết hôm nay nữa là vừa bốn hôm!
Cô đơn buồn lại thêm buồn...
Tạnh mưa bướm bướm biết còn sang chơi?

Hôm nay mưa đã tạnh rồi!
Tơ không hong nữa, bướm lười không sang.
Bên hiên vẫn vắng bóng nàng,
Rưng rưng... tôi gục xuống bàn rưng rưng...

Nhớ con bướm trắng lạ lùng!
Nhớ tơ vàng nữa, nhưng không nhớ nàng.
Hỡi ơi! Bướm trắng tơ vàng!
Mau về mà chịu tang nàng đi thôi!
Đêm qua nàng đã chết rồi,
Nghẹn ngào tôi khóc... Quả tôi yêu nàng.

Hồn trinh còn ở trần gian?
Nhập vào bướm trắng mà sang bên này!

Nhớ I (Nguyễn Bính)

Ví chẳng nhớ có như tơ nhĩ,
Em thử quay xem được mấy vòng?
Ví chẳng nhớ có như vừng nhĩ
Em thử lầo xem được mấy thương!

Anh ơi! Em nhớ, em không nói,
 Nhớ cứ đây lên, cứ rồi lên
 Từ đây về đây xa quá đôi,
 Đường đi bằng ngựa hay bằng thuyền?

Gieo thôi, gieo thôi, lại gieo thôi
 Nhớ nhớ, mong mong, mãi mãi rồi...
 Thôi ạ làm sao thôi lại cứ
 Đi về giăng mắc để trêu tôi?

Hôm qua chim khách đậu trên cành,
 Kêu mãi làm em cứ tưởng anh.
 Nội nhật hôm qua về tới bến
 Ai ngờ chim khách cũng không linh!

Anh bốn mùa hoa, em một bề
 Anh muôn quán trọ, em thâm khuê
 May còn hơn được ai sương phụ
 Là nhớ người đi có thể về.

1936

Những Bóng Người Trên Sân Ga (Nguyễn Bính)

Những cuộc chia lìa khởi tự đây
 Cây đàn sum họp đứt từng dây
 Những đời phiêu bạt thân đơn chiếc
 Lần lượt theo nhau suốt tối ngày.

Có lần tôi thấy hai cô gái
 Sát má vào nhau khóc sục sùi
 Hai bóng chung lưng thành một bóng
 “Đường về nhà chị chắc xa xôi?”

Có lần tôi thấy một người yêu
Tiền một người yêu một buổi chiều
Ở một ga nào xa vắng lắm
Họ cầm tay họ bóng xiêu xiêu.

Hai người bạn cũ tiền chân nhau
Kẻ ở sân toa kẻ dưới tàu
Họ giục nhau về ba bốn bận
Bóng nhòa trong bóng tối từ lâu.

Có lần tôi thấy vợ chồng ai
Thẹn thẹn chia tay bóng chạy dài
Chị mở khăn giũ anh thất lại:
“Mình về nuôi lấy mẹ, mình ơi!”

Có lần tôi thấy một bà già
Đưa tiễn con đi trấn ải xa
Tàu chạy lâu rồi, bà vẫn đứng
Lưng còng đổ bóng xuống sân ga

Có lần tôi thấy một người đi
Chẳng biết về đâu nghĩ ngợi gì
Chân bước hững hờ theo bóng lẻ
Một mình làm cả cuộc phân ly.

Những chiếc khăn màu thồn thức bay
Những bàn tay vẫy những bàn tay
Những đôi mắt ướt nhìn đôi mắt,
Buồn ở đâu hơn ở chốn này?

Tôi đã từng chờ những chuyến xe
Đã từng đưa đón kẻ đi về

Sao nhà ga ấy sân ga ấy
Chỉ để cho lòng dẫu biệt ly?

Hà Nội, 1937

Qua Nhà (Nguyễn Bính)

Cái ngày cô chưa có chồng
Đường gần tôi cứ đi vòng cho xa
Lối này lắm búi nhiều hoa...
(Đi vòng để được qua nhà đấy thôi)
Một hôm thấy cô cười cười
Tôi yêu yêu quá nhưng hơi mất lòng
Biết đâu, rồi chả nói chồng:
“Làng mình khôn đưa phải lòng mình đây!”

Một năm đến lắm là ngày
Mùa thu mùa cốm vào ngay mùa hồng
Từ ngày cô đi lấy chồng
Gớm sao có một quăng đồng mà xa
Bờ rào cây búi không hoa
Qua bên nhà thấy bên nhà vắng teo.

Lợn không nuôi, đặc ao bèo
Giầu không dây chẳng buồn leo vào giàn
Giếng thời mưa ngập nước tràn
Ba gian đây cả ba gian nắng chiều.

1936

Quan Trạng (Nguyễn Bính)

Quan Trạng đi bốn lọng vàng
 Cờ thêu tám lá qua làng Trang Nghiêm
 Mọi người hớn hở ra xem
 Chỉ duy có một cô em chạnh buồn.
 Từ ngày cô chữa thành hôn
 Từ ngày anh khoá hũy còn hàn vi.
 Thế rồi vua mở khoa thi,
 Thế rồi quan Trạng vinh quy qua làng...

1937

Thi Vị (Nguyễn Bính)

Trời đen như mực tối ba mươi
 Diễm trốn nhà sang để gặp tôi
 Hai chúng tôi ngồi trên đệm ra
 Lắng nghe nồi bánh rột rành sôi

 Ánh lửa hồng lên má Diễm hồng
 Cổ tay nàng trắng, mắt nàng trong
 Tôi không dám hỏi nhưng đưa mắt
 Ý hỏi: sao em chưa lấy chồng?

 Rùng mình Diễm sát lại gần tôi
 Nắm chặt tay tôi, khẽ mỉm cười
 Bánh đến bao giờ thì mới được?
 Anh ơi, em lấy một chồng thôi!

Thư Gửi Thầy Mẹ (Nguyễn Bính)

Ai về làng cũ hôm nay,
Thư này, đưa hộ cho thầy mẹ tôi.
Con đi mười mấy năm trời
Một thân bé bỏng, nửa đời gió sương:

Thầy đừng nhớ, mẹ đừng thương
Cầm như đông kềm ngang đường bỏ rơi!
Thầy mẹ ơi, thầy mẹ ơi,
Tiếc công thầy mẹ để người con hư!

Con đi năm ấy tháng tư
Lúa chiêm xấp xỉ giỗ từ tháng ba.
Con đi quạnh cửa, quạnh nhà
Cha già đập lúa, mẹ già rũ rơm.
Cha già gạo, mẹ thổi cơm
Có con, con vắng, ai làm thay cho?
Con dan díu nợ giang hồ
Một mai những tưởng cơ đồ là nên.
Ai ngờ ngày tháng lưu niên
Đã không gọi chút báo đền dưỡng sinh.
Lại mang ân ái vào mình
Cái yêu làm tội làm tình cái thân.
Bó tay như kẻ hàng thần
Chán chường như lũ tàn quân lìa thành.
Mẹ cha thì nhớ thương mình
Mình đi thương nhớ người tình xa xôi...
Ở thư này, thầy mẹ ơi
Nhận cho con lấy vài lời kính thăm
Xin thầy mẹ cứ yên tâm
Đừng thương nhớ, một vài năm con về.
Thầy ơi, đừng chặt vườn chè

Mẹ ơi đừng bán cây lê con trồng...
 Nhớ thương thầy mẹ khôn cùng
 Lạy thầy, lạy mẹ thấu lòng cho con.

Tình Tôi (Nguyễn Bính)

Tình tôi là giọt thủy ngân
 Dù nghiêng chẳng nát dù lăn vẫn tròn
 Tình cô là đoá hoa đơn
 Bình minh nở để hoàng hôn mà tàn

Lòng tôi rồi những tơ đàn
 Cao vời những ước đây tràn những mơ
 Lòng cô chẳng có dây tơ
 Ước sao đến thấp mà mơ đến nghèo!

Hồn tôi giếng ngọt trong veo
 Trăng thu trong vắt biển chiều trong xanh
 Hồn cô cát bụi kinh thành
 Đa đoan vó ngựa chung tình bánh xe

1940

Xuân Về (Nguyễn Bính)

Đã thấy xuân về với gió đông.
 Với trên màu má gái chưa chồng
 Bên hiên hàng xóm cô hàng xóm
 Ngược mắt nhìn giời đôi mắt trong.

Từng đàn con trẻ chạy xun xoe
 Mưa tạnh trời quang nắng mới hoe

Lá nỡn nhành non ai trắng bạc
Gió về từng trận gió bay đi

Thong thả dân gian nghỉ việc đồng
Lúa thì con gái mượt như nhung
Đầy vườn hoa bưởi hoa cam rụng
Ngào ngạt hương bay, bướm vẽ vòng.

Trên đường cát mịn một đôi cô
Yếm đỏ khăn thâm trảy hội chùa
Gậy trúc giắt bà già tóc bạc
Lần lần tràng hạt niệm nam vô.

1937

Tập Hương Cốt Nhân (1941)

Hương Cốt Nhân (Nguyễn Bính)

Thuở trước loài hoa chưa biết cười
Vô tình con bướm trắng sang chơi
Khác nào tôi đã sang chơi đấy
Rước bướm dừng chân. Hoa hé môi.

Từ đấy loài hoa mới biết cười
Cũng như nàng mới biết yêu tôi
Hoa yêu dấu bướm cho nên bướm
Quả quyết yêu hoa đến trọn đời.

Ai dạy nàng yêu? Có phải là
Nào ngờ hư đến thế là hoa!

*Hoa đi đón rước bao nhiêu bướm
Từ bướm xuân xanh đến bướm già.*

*Tôi chỉ thèm yêu lấy một lần
Có người đi giữa xứ mùa xuân
Thấy con bướm trắng bay tho thân
Ý hẳn đi tìm hương cố nhân.*

Nhạc Xuân (Nguyễn Bính)

*Hôm nay là xuân, mai còn xuân;
Xuân đã sang đà nhớ cố nhân.
Người ở bên kia sông cách trở,
Có về Chiêm Quốc như Huyền Trân?*

*Hôm nay là xuân, mai còn xuân;
Phơi phới mưa sa nhớ cố nhân.
Phận gái ví theo lê ép uổng,
Đã về Chiêm Quốc như Huyền Trân?*

*Hôm nay là xuân, mai còn xuân,
Lãng lã đường xa nhớ cố nhân.
Nay đã vội quên tình nghĩa cũ,
Mà về Chiêm Quốc như Huyền Trân?*

*Hôm nay là xuân, mai còn xuân;
Một cánh đào rơi nhớ cố nhân.
Cung nữ như hoa vườn Thượng uyển.
Ai về Chiêm Quốc với Huyền Trân?*

*Hôm nay là xuân, mai còn xuân;
Rượu uống say rồi nhớ cố nhân.*

Đã có yêu nhau là đến thế,
Đừng về Chiêm Quốc nhé Huyền Trân?

Đừng về Chiêm Quốc nhé Huyền Trân.
Ta viết thơ này gửi cố nhân,
Năm mới tháng giêng mong một tết,
Còn nguyên vẹn cả một mùa xuân.

Huyền Trân ơi!
Mùa xuân, mùa xuân, mùa xuân rồi.
Giờ đây chín vạn bông trời nở,
Riêng có tình ta khép lại thôi!

Khai bút năm Canh Thìn 1940

Một Nghìn Cửa Sổ và Tập Thơ Bướm

Một Nghìn Cửa Sổ (Nguyễn Bính)

Một nghìn cái cửa sổ
Đều khép vào đêm qua
Một nghìn bàn tay ngà
Đã thò ra cửa sổ.

Một nghìn cái cửa sổ
Đều khép vào đêm nay
Lại nghìn cái bàn tay
ấy thò ra cửa sổ

Hỡi nghìn cái cửa sổ
Rồi khép vào bên trong
Có thấu tình ta không?
Có thấu tình ta khô?

Đêm qua và đêm nay
Và nghìn đêm về trước
Tôi đi trên phố này
Tôi đi trên phố khác.

Để mở những bàn tay
Của những nàng gái đẹp
Để muốn rằng đêm nay
Cửa ai buồn chẳng khép

Cửa ai buồn chẳng khép
Cho lòng ta đêm nay
Để lòng ta đêm nay
Mất một người gái đẹp

Cửa hàng nghìn khép lại
Tất cả một đêm nay
Có lòng ta rồ dại
Mở ra muôn ngàn ngày...

Xây Lại Cuộc Đời (Nguyễn Bính)

Gửi chị Trúc

Đố chị thư này ai viết nhé,
Chị ơi, em bé chị đây mà!
Được tin người ấy cho em biết:
“Chị Trúc giờ đang bận chữa nhà.”

Ồ nhỉ, nhà ta ở phố nào?
Số đề chẵn lẻ? Mấy tầng cao?
Quanh nhà rụng trắng hay rơi đỏ?
Giăng gió bao nhiêu lối lọt vào?

Nhà mới bao giờ chị chữa xong?
 Bao giờ cho thợ chén “hồi công”?
 Bao giờ chị dọn sang bên đó?
 Xem lịch, khai trương, đốt pháo hồng?

Úi chà, chị bận nhiều như thế,
 Em lại còn đi hỏi vấn vơ,
 Vốn đoán là em, chiêu ấy chị
 Thôi em đền chị một bài thơ.

Nhưng chị hiền ơi, chị Trúc ơi,
 (Câu này em chỉ hỏi thăm thôi)
 “Chị tôi ai giúp, hay trời giúp
 Cho chị tôi xây lại cuộc đời?”

Tập Người Con Gái Lầu Hoa (1941)

Áo Đẹp (Nguyễn Bính)

Em muốn anh cười đi!
 Mẹ em may áo đẹp
 Cho em xong rồi kìa

Lạy giời Tết này tạnh
 Mặc, em đi lễ chùa
 Khỏi lấm và khỏi lạnh

À, con Bích, con Phượng
 Nó rủ em ngoài Tết
 Đi trải hội chùa Hương

Ấy đã từ thuở bé
Em chưa đi chùa Hương
Đi với em, anh nhé!

Bến Mơ (Nguyễn Bính)

Bến mơ thuyền đậu, dưới thuyền mơ.
Tôi đã mơ màng chuyện tóc tơ.
Bỏ dở khăn khâu, nàng lẳng lặng
Đến xem chàng nôi mấy vần thơ.

Bỗng nàng sung sướng vỗ tay reo,
-Thi sĩ, chồng em, anh đáng yêu!
Những vận thơ anh huyền ảo quá!
Và thiêng liêng quá! Và cao siêu!

Chàng ngược nhìn nàng trong luyến ái:
-Mình ơi! mình nôi hộ thơ, mình!
-Em chả nôi thơ đâu đấy nhé!
Suốt đời em chỉ muốn hôn anh.

Một chiếc, một chiếc lại một chiếc,
Má chàng in có vạ đôi môi.
Chàng cười như nắc đi từng lúc:
- Anh lạy cô mình, anh xin thôi!

Câu Nguyện (Nguyễn Bính)

Nàng hãy vui đi, dẫu một ngày
Dẫu phần ba phút, góc tư giây

Dẫu trong thoáng mắt nhìn như chớp
Cũng đủ cho nàng quên đắng cay

Nàng đừng nên tưởng tôi không biết
Những nỗi yêu thương, những oán sầu,
Tràn ngập những đêm đây nước mắt
Những ngày đây hận của nàng đâu?

Không, không, tôi biết, nhưng nàng hỡi!
Tôi biết làm sao giữa lúc này?
Giữa lúc nắng không tươi đẹp nữa
Hoa không buồn thắm bướm không bay.

Giữa lúc tâm hồn trong sáng ấy
Đường mờ như thủy mảnh gương phai
Ngây thơ hấp hối trong nhan sắc
Đợi hắt hơi thừa một sớm mai

Khuyên một lời ư? nhưng biết đâu
Lời khuyên không chạm đến tim đau
Tim đau sẽ vọt ngàn tia máu
Động lại muôn ngày vết hận sâu...

Song tôi phải nói khi oan khổ
Đã hiện hình lên ám ảnh nàng
Ai nữ quay đi không cứu vớt
Lấy người tri kỷ đắm đò ngang

Nàng sống sao cho khỏi yếu hèn
Khóc là uỷ mị, chết là điên
Gây cho hoàn cảnh thêm tươi đẹp
Lọc mãi cho hồn trong sáng lên

Nàng nên gìn giữ lấy dung nhan
 Chớ tắt khi chưa đến độ tàn
 Chớ hết khi còn và phải mãi
 Ngược dòng tàn phá của thời gian.

Và nên thương lấy đứa con thơ
 Săn sóc ai người những sớm trưa
 Mùa nắng ai người may áo mỏng
 Ai người ấp ủ những đêm mưa?

Những câu nhặt nhẽ tâm thường ấy
 Tôi viết ra đây để tặng nàng
 Mong sẽ vì tôi nàng bớt khổ
 Giơ tay cười đón ánh xuân sang

Chùa Hương Xa Lắm (Nguyễn Bính)

Chùa Hương xa lắm, em ơi!
 Đò giang cách trở... chịu thôi cô mình!
 Câu này anh nói thực tình.
 Anh đi thì phải cho anh mượn tiền.

Chùa Hương ví độ đường liên,
 Anh xin điểm chỉ một nghìn ngón tay.
 Để dành tấm áo mẹ may,
 Để dành, em ạ! Đến ngày đôi ta.

Bài thơ này được trích từ sổ tay của nhà thơ Nguyễn Bao. Theo nhà văn Tô Hoài, bài này đã được đăng trên Tiểu thuyết thứ Năm.

Diệu Vội (Nguyễn Bính)

Một buổi giờ đi đưa đám tang
 Có người về ở Mộc Hoa trang
 Người là một gã thi nhân đó
 Tha thần đi chôn những mộng vàng.

Đêm nay ngồi khóc trong trăng lạnh
 Trăng đắm chìm đi gió thổi dài
 Tôi nhớ đến người, ôi! diệu vội
 Ở lâu hoa ấy, trong rừng mai.

Lâu hoa từ ngày xưa tới nay
 Ai biết hồn tôi đắm ở đây
 Có những buổi chiều sương đổ xuống
 Lá vàng đổ xuống như mưa bay.

Tôi tưởng rồi tôi quên được người
 Nhưng mà nản lắm, Tú Uyên ơi!
 Tôi vào sâu quá và xa quá!
 Đường lứt sương mờ, lứt lá rơi...

Nghĩ đến mai kia rồi một buổi
 Có ai đâu đó môi manh nàng
 Ngoài trời có tiếng con chim la.
 Lệ nện thi nhau rỏ trắng bàn!

Dối Lòng (Nguyễn Bính)

Xé bao nhiêu lụa rồi?
 Em không cười một miêng.

Đốt bao nhiêu lửa rồi?
Em không lên một tiếng.

Lòng anh như lửa đây,
Tình anh như lửa đây;
Bao Tị ngày xưa em
Nàng dễ chiều biết mấy!

Trên đường môi nho nhỏ,
Trên màu môi hồng hồng,
Cái gì anh đã thấy?
Hình như là mùa đông.

Hương lâu hoa chìm chìm;
Cửa lâu hoa vẫn đóng;
Có khác gì môi em,
Cơ hồ anh tuyệt vọng.

Có khác gì lòng em,
Cửa lâu hoa vẫn đóng,
Nghe hồn anh chìm chìm,
Nghe buồn anh rộng rộng.

Một toán quân khát nước,
Đương đi tìm rừng mơ.
Sao em không bắt chước,
Nói dối như người xưa?

Anh dối lòng anh mãi,
Rằng đây là rừng mơ.
Anh dối lòng anh mãi,
Rằng em là Nàng Thơ.

*Anh dỗi lòng anh mãi,
“Em sắp cười bây giờ”.*

Giả Cách (Nguyễn Bính)

*Mới gặp là tôi yêu cô ngay,
Để mà thao thức suốt đêm nay,
Để mà thao thức qua đêm khác,
Và để xem chừng, để đắm say.*

*Xin phép cho mình được gọi em
(Gọi thầm như thế để cho quen)
“-Em, em! Em bé! Em tôi ạ!
Yêu lắm, yêu nhiều, yêu đến ghen!”*

*Cô ạ, lòng tôi đã tử thương
Tội nhiều bị biếm khỏi biên cương,
Xứ xuân, thời mộng, cho nên phải
Giả cách yêu cô để đỡ buồn!*

Khép Cánh Sương (Nguyễn Bính)

*Từ buổi lâu hoa khép cánh sương
Hồn theo lá úa rụng ven tường
Tôi về ngõ lạnh, trăng lành lạnh
Trời bốn phương mờ cả bốn phương*

*Đập vỡ con thoi dệt mộng rồi
Hỏi còn gì nữa ở trong tôi?
Mắc lên khung cửu dây oan trái
Gập lại guồng tơ lớp bụi đời*

Không Hẹn Ngày Về (Nguyễn Bính)

Anh đi chẳng hẹn ngày về,
 Chỉ thề ao buộc, tóc thề ai chôn ?
 Muốn gì, em muốn gì hơn!
 Hôn hoàng nay lại hoàng hôn mai ngày.
 Môi khô tóc liễu thân gầy,
 Anh xa, em kẻ lông mày với ai?
 Thơ không làm trọn một bài,
 Đàn không gượng gảy một vài khúc ngâm.
 Ông tơ già lắm nên nhâm,
 Ai cho sum họp, ai làm chia phôi.
 Chẳng thà đừng kết duyên đôi,
 Có cho đoàn tụ để rồi xa nhau.
 Tính năm tính tháng thêm rầu,
 Ấy hai con én ngang lâu bay bay.

Lạy Trời Cấm Cửa Rừng Mai (Nguyễn Bính)

Tháng mười nàng bỏ khăn tang,
 Giờ đi cánh cửa lâu trang mở rồi.
 Tú Uyên! Nàng Tú Uyên ơi!
 Nàng còn nhớ đến con người ấy đâu!
 Bao nhiêu xứ bướm qua lâu,
 Nàng toan gieo quả kim cầu cho ai?

 Lạy trời cấm cửa rừng mai,
 Để nàng đan áo lấy vài mùa đông.
 Trong triều thi cử vừa xong,
 Trạng nguyên tôi đỗ kiêu hồng tôi sang.

*Quả kim cầu ở tay nàng
Làm sao lại ở giữa bàn tay tôi...*

Lòng Kỹ Nữ (Nguyễn Bính)

*Hoang liêu cả một lâu hồng
Đêm sao xuyên gió đêm dùng dằng mưa
Hững hờ nàng khép song thưa
Đêm sao dài quá như thừa trống canh
Lá bàng đã hết màu xanh
Bao nhiêu cánh biệt ly cành hôm nay
Nàng từ lạc bước tới đây
Lá bàng rụng đến chuyển này là ba
Đêm rồi đêm lại đêm qua
Bao nhiêu đêm lại hoá ra đêm tàn
Lòng tơ giăng nửa dây đàn
Ái ân xẻ nửa cho làng ăn chơi
Môi son hé nở nụ cười
Mắt xanh hé nửa... ai người mắt xanh
Vườn hồng cài nửa then trinh
Tóc tơ nửa môi, chung tình nửa đêm
Ong về bướm lại đưa tin
Càng khăng khít lắm cho duyên càng hò...*

Lòng Yêu Đương (Nguyễn Bính)

*Yêu yêu yêu mãi thế này!
Tôi như một kẻ sa lầy trong yêu
Cao bao nhiêu thấp bấy nhiêu
Một hai ba bốn năm chiều rồi... thôi*

Nơi này chán vạn hoa tươi
 Để yên tôi hái đừng mời tôi lên
 Một đi làm nở hoa sen
 Một cười làm rụng hàng nghìn hoa mai
 Hương thơm như thể hoa nhài
 Những môi tô đậm làm phai hoa đào
 Nỗn nà như thể hoa cau
 Thân hình yếu điệu ra màu hoa lan

 Ai yêu như tôi yêu nàng
 Hẹp nhau lại, hẹp thành làng cho xinh
 Chung nhau dựng một trường đình
 Thờ riêng một vị thần linh là Nàng...

Mai Tàn (Nguyễn Bính)

Hoa mai trắng xóa dưới chân đồi,
 Theo gió xuân đưa rụng tả tơi...
 Nàng hỡi! Xuân nay nàng có nhớ
 Xuân xưa ai nhặt cánh hoa mai?

 Gói lại, thân đưa đến tận nàng.
 Nàng ơi! Nay những cánh mai tàn.
 Nhặt trên đồi nọ, trong khi đó
 Nhắc bảo: “tình duyên tôi lỡ làng”

 Ai đi tha thiết vời giầu sang
 Chỉ thắm se rồi lại dở dang...
 Thôi nhé! Từ nay tôi chẳng dám
 Ngửa tay xin một trái tim vàng

*Của người đẹp nữa! Vì người đẹp
Đâu muốn tìm vàng ở mái tranh!
Vội cảnh ngựa xe, hân hán ấy,
Lòng ai riêng bạc, mắt ai xanh.*

*Ngày đó, ta đi... một buổi chiều,
Ta đi theo đuôi mộng cao siêu
Quên hình ảnh cũ, quên tình cũ,
Lơ đãng như người chưa biết yêu.*

*Đã mấy năm quên hận cũ rồi,
Chiều này dừng bước ở chân đồi,
Thấy hoa mai trắng, lòng ta nhớ...
Đốm lửa tình duyên dậy sáng ngời.*

*Ta ngồi xuống đó nhặt hoa mai.
Hoa nhặt bây giờ để tặng ai?
Lòng đã không mong yêu dấu nữa
Hay gì tôi lại bức tranh phai!*

Một Đêm Ly Biệt (Nguyễn Bính)

*Còn đêm nay nữa mai đi,
Người xuôi trôi có mong gì gặp nhau,
Còn đêm nay nữa rồi sau,
Giang hồ ai biết ai đâu ai tìm ?
Mịt mù tăm cá bóng chim,
Chim bay dặm thẳm cá tìm sóng khơi.
Con tàu ngược, con tàu xuôi,
Con tàu chẳng đợi chờ tôi bao giờ?
Đi không kẻ đợi người chờ,
Bọt bèo trôi dạt bến bờ nào đây ?*

Đường xa mòn mỗi gót giày,
 Tấm thân góc bể chân mây lạng lừng.
 Mắt xanh mờ mịt bụi hồng,
 Người đi là một tấm lòng theo đi.
 Đã bao lần khóc biệt li,
 Khóc lần này nữa còn gì nữa đâu ?
 Tì đây nắng héo mưa nhàu.
 Một tì đây, một môi sâu tì đây.
 Chén li ca uống cho say,
 Lệ Giang Châu thấm cho đây áo xanh,
 Đưa nhau không có trường đình
 Lầu hồng lưu lại chút tình phân li.
 Hẹn thăm nhau một đêm kia,
 Con tàu dừng lại, người đi lại về.

Một Lần (Nguyễn Bính)

Tặng My Nương

Gặp một lần thôi nhớ chẳng quên,
 Nghe đâu đường những sáu ngày thuyền
 Chao ôi! Lông ngỗng mà bay hết,
 Biết lối nào lên đến xứ tiên?

Biết lối nào lên tới xứ nàng?
 Để người Hà Nội nhớ mang mang
 Nàng đi, Hà Nội buồn như chết
 Hà Nội buồn như một nhớ nhàng.

Ôi! Lụa! Ôi! Đồn! Ôi! Tóc tơ!
 Nàng làm thiên hạ muốn tương tư

*Mưa xuân bay mãi làm chi thê
Tôi nhớ ai nào? Xuân biết chưa?*

Một Mình (Nguyễn Bính)

*Người có đôi, ta rất một mình
Phong trần đâu dám mắt ai xanh
Đêm nay giăng rặng về bên ấy
Góc trọ còn nguyên gió thất tình.*

Mơ Tiên (Nguyễn Bính)

*Có một nàng tiên đan áo len,
Nàng tiên đẹp nhất của làng tiên,
Ô hay! Lòng cứ làm sao ấy?
Có phải là yêu? Hỡi Tú Uyên!*

*Còn biết thương ai, biết nhớ ai!
Nhớ thương nàng mãi, nhớ thương hoài.
Làm sao, mà nhớ mà thương thê?
Ngõ quanh trăng vàng muôn cánh mai.*

*Làng tiên mỗi lúc một xa xôi,
Trông lại mơ hồ mai trắng thôi.
(Mai trắng như lòng trinh trắng ấy
Mà tôi mơ tưởng đến muôn đời).*

Nàng Tú Uyên (Nguyễn Bính)

Tú Uyên ơi!
Cả một mùa mai trắng rụng rồi.
Cả một mùa sen đang nở rộ,
Bốn mùa trở lại một thân tôi.

Tôi xuôi ngược mãi bến sông nàng,
Quên cả thời gian, cả thế gian.
Có một đêm kia trời nổi gió,
Bến không đèn đóm để tôi sang.

Rồi đã nhiều đêm, đã lắm đêm,
Bến nàng toan trẩy khách không quen.
Riêng tôi thuyền bé con thuyền bé,
Cắm mãi sào đây đợi gió yên.

Người Cách Sông Rồi... Tôi Cách Sông (Nguyễn Bính)

Tôi còn mong ngóng làm chi nữa,
Đò đã đưa ngang tự buổi nào.
Sông nước có buồn nhưng cùng bến,
Nhưng mà tôi biết nói làm sao.

Đôi lòng một biết với hai quen,
Mất giải ân cần miệng kết duyên,
Thương mến đã không đành kiếp chị,
Nhớ nhàng đâu dám nhận tình em.

Một môi duyên thơ giữa bụi trần,
Hoa còn toan thắm cuối mùa xuân.

Chao ôi! Không nói thì oan uổng,
Không nói sao đành với ái ân.

Để gặp làm chi một buổi đầu,
Để rồi e ấp mãi về sau.
Thì thôi người cứ yên tâm nhé,
Tôi chẳng bao giờ dám nói đầu.

Đừng có mong chờ với nhớ thương,
Đừng yêu tôi nữa, hỡi mười phương.
Cho tôi được mãi làm du khách,
Thả cái u tình với gió sương.

Đã biết vườn đào có chủ nhân,
Nhưng mà ai cấm khách du xuân.
Khách tôi một vạn lần trong sạch,
Cho được qua đây một vạn lần.

Thế thôi, chả dám mong gì nữa,
Chả dám chia đôi một tấm lòng.
Người ở, gió xuân nhiều đấy nhỉ,
Tôi về, lá rụng khắp tường đông.

Thương nhớ để mình tôi chịu vậy,
Âm thầm một chuyến nữa cho xong,
Tuy gang tấc đấy mà tôi biết,
Người cách sông rồi, tôi cách sông.

Người Con Gái Ở Lầu Hoa (Nguyễn Bính)

Nhà nàng ở gốc cây mai trắng,
Trên xóm mai vàng dưới đẽ kinh.

Có một buổi chiều qua lối ấy,
Tôi về dệt mãi mộng ba sinh.

Tôi rót hồn tôi xuống mắt nàng.
Hồn tôi là cả một lời van.
Tôi van nàng đấy! Van nàng đấy!
Ai có yêu đương chả vội vàng?

Tôi rót hồn tôi xuống đã nhiều,
Hồn tôi còn có được bao nhiêu?
Tôi đi sợ cả lời tôi nói,
Sợ cả gần nàng, sợ cả yêu.

Nàng có bao giờ nghĩ đến không?
Không, nàng đan áo suốt mùa đông,
Mùa xuân qua cửa, tôi qua cửa,
Nàng chả nhìn cho, đến nã nùng!

Tôi mĩa mai tôi, oán trách tôi
Làm sao tôi lại cứ cầm lời?
Thì trăm con gái, nghìn con gái
Nàng cũng là người con gái thôi.

Có một nghìn đêm tôi chiêm bao,
Ba đêm nay khóc với mưa rào,
Đêm nay mắt đỏ rồi, mưa tạnh,
Tôi khóc âm thầm dưới bóng sao.

Nàng ở lâu hoa ở đậm bông,
Có đêm nào nghĩ đến tôi không?
Không không, chả có đêm nào cả,
Chả có đêm nào hé cánh song...

Quán Trọ (Nguyễn Bính)

Hoa mai quán trọ trắng như sương
 Chen với hoa đào dưới khóm dương
 Dang dở một thân nơi đất khách
 Tết này ta lại ngắm hoa sông.

Từ độ phiêu linh mãi tới giờ
 Xuân dần vào tết bốn năm thưa
 Bốn năm biết mấy bao gian khổ
 Thôi để xuân sau trở lại nhà.

Nhưng rồi tết ấy, tết sau qua
 Lăn lữa chưa ai trở lại nhà
 Quán trọ xuân này hoa lại nở
 Lại ngồi xem tết, tết người ta.

Thanh Đạm (Nguyễn Bính)

Nhà tranh thì sẵn đấy
 Vợ xấu thì làm sao?
 Cuộc kêu dài bãi sậy
 Hoa súng nở đây ao.

Mấy sào vườn đất mới
 Trồng dâu và trồng cam.
 Không ngại xa, người tới
 Thăm tôi, tôi cảm ơn.

Làng bên sản rượu ngon
 Đêm nay ta đôi ẩm.

Tre nhà đương cũ ấm
Tha hồ là măng non.

Đường làng không tiện xe
Sớm mai người hãy thấy.
Cây nguyệt nằm sông mãi
Tôi xin đàn người nghe.

Trong Vườn Cúc (Nguyễn Bính)

Mến cảnh ngây thơ buổi sớm mai
Cô em quăn vội tóc ra ngoài
Vườn hoa cúc đầm hơi sương lạnh
Xem cúc yêu sương, mỉm miệng cười

Ánh mặt trời pha ửng sắc hồng
In lên đôi má trắng như bông
Thêm tăng vẻ đẹp con người đẹp
Đến tuổi yêu đương lẫn cõi lòng

Gió tay cô ngắt một bông tươi
Nhẹ nhẹ nâng lên để sát môi
Hôn như muốn uống bao sương lệ
Sương lệ vô tình đã chã rơi

Bỗng má cô em thấy lạnh lùng
Vì đôi hàng lệ nhỏ rong rong
Lệ ai? Ai khóc mà rơi lệ?
Ngơ ngác, cô em ngược mắt trông:

Trên ngọn xoan đào cao chót vót
Một con chim khuyển đang nháy nhót

Như đùa với đám lá xanh xanh
Làm rơi những hạt sương còn sót

Thần thờ cô đứng dựa mình cây
Đôi mắt mơ màng đắm đuối say...
Cô tự nhủ lòng: (Lời cảm động)
– Tim ta đương khát máu yêu đây!

Hàng châu trên lá, lệ trong hoa
Khác gì nước mắt của tình ta?
Chỉ đợi người yêu âu yếm đến
Bụi ngùi... thốn thức... nhẹ nhàng xa...

Lá kia đã có chim làm bạn
Hoa này có miệng ta mơn trớn
Còn ta đâu hỡi người yêu đương?
Trong ánh ban mai trời xán lạn

Chả đến đây mà yêu dấu nhau
Cho ta được rõ mấy hàng châu
Ta như lá nỡn, như hoa nộ
Mới biết tình yêu buổi bắt đầu

Trưa Hè I (Nguyễn Bính)

Trưa hè một buổi **nắng** to
Gió tây nổi, cánh đồng ngô rào rào.
Con đường thấp, con đê cao
Bọn người đi chợ rẽ vào đồng ngô.
Tiếng cười chen tiếng nói to
Dáng chùng trong bọn có cô chưa chồng.

Tập Mây Tân (1942)

Cảm Tác (Nguyễn Bính)

Thơ sông, rượu nhạt, quán cơm nghèo
Xuân xế mùa xuân, chiều xế chiều
Chín hên đã sai mười: bạn quý
Nghìn voi không được một: người yêu
Bá Nha thuở trước còn Chung Tử
Kim Trọng đời nay hết Thuý Kiều
Võng tía tàn vàng đi nợp nợp
Giữ tà áo vải bụi bay theo

1941

Chiều (Nguyễn Bính)

Năm cánh hoa mưa cụp lại rồi,
Nắng tàn loáng thoáng chạy qua soi.
Vài cô gái Mán lưng đeo phên
Ne một đàn trâu xuống dưới đôi.

Giữa Đường (Nguyễn Bính)

Đường rừng sỏi đỏ như son
Xe hàng một cỗ theo con ngựa gầy
Lối mòn leo đá lườn cây
Nhá nhem dừng lại quán này, mai xuôi.

Làm Dâu (Nguyễn Bính)

Ngày xưa dệt cửi, chần tằm,
 Em còn bé lắm, mười lăm tuổi đầu,
 Bây giờ cắt cỏ, chần trâu,
 Bây giờ em đã làm dâu nhà người.
 Buồn thôi chả biết nói cười
 Đắng cay sống những ngày dài như năm.

Nhà Cô Thôn Nữ (Nguyễn Bính)

Vợ tôi chỉ thích quay tơ,
 Chỉ quen kéo kén, chỉ ưa chần tằm.
 Vợ tôi dệt lụa quanh năm
 Chỉ hiềm một nỗi không làm được thơ
 Rõ ràng đều nhật, đều thừa,
 Minh tôi thơ cũng đủ thừa thanh danh
 Vợ tôi dệt lụa cho nhanh
 Quay tơ cho nện để lành áo tôi

Sang năm ra ở riêng rồi
 Vợ tôi dệt lụa, tôi ngồi làm thơ.
 Lụa may áo, bán còn thừa
 Tôi đem thay giấy viết thơ chung tình.
 Giăng câu này dưới mái gianh:
 “Nhà cô thôn nữ, vợ anh học trò”.

Tạ Từ (Nguyễn Bính)

Tặng Lê Trí

Thiếp đi từ độ hoa sen nở
 Ngày nắng đêm sương cúc lại tàn
 Rấp hẹn một chiều Tư Mã ấy
 Trên cầu xe ngựa khách nghênh ngang
 Thời vị ngộ hề cho đến nỗi
 Hai tay đành trắng những gian nan
 Tới đây năm tháng mùa mưa lạnh
 Nằm mãi mà xem cái nhỡ nhàng
 Mười việc vẫn thường sai tám chín
 Ba sinh âu chịu lỗi muôn vàn
 Những tưởng anh em đây bốn biển
 Nào ngờ trắng gió nhốt ba gian
 Được cái cả đôi cùng một lúc
 Người con nhà lính, tính nhà quan
 Văn tự bán trời toan viết mãi
 Ngông như chàng trẻ đất Hàm Đan
 Ồ mai, ồ một, ồ mai một
 Ngất ngưỡng làm văn tế Dã Tràng
 Mắt xanh may được chàng thương tiếc
 Duyên nợ đôi câu gửi tạ chàng
 Qua sông đâu có như người trước
 Đến nỗi ông chài phải thác oan
 Chuyện xưa dám học theo Hàn Tín
 Ân nghĩa dù không trả được vàng
 Chàng vẫn từ lâu tu một lứa
 Kiếp này trôi dạt mấy quan san
 Gặp nhau thì dễ, xa nhau khó
 Bèo, nước tha hồ chuyện hợp tan
 Thiếp về Ải Bắc giăng đơn chiếc
 Chàng ở vườn Nam gió bạt ngàn
 Kể về người ở sâu như bể

*Ai chấp cho nhau chữ đoạn tràng
Tâm sự đôi lời chàng giữ lấy
Ân tình một mảnh thiệp xin mang*

Tràng An mùa thu năm Tân Tỵ (1941)

Tạnh Mưa (Nguyễn Bính)

*Mưa còn mưa ở giọt gianh thôi,
Nắng đỏ loang trên những ngọn đồi.
Suối đổ tràn lên bờ cỏ mượt,
Núi rừng như sán lại gần tôi.*

Tết Biên Thuỳ (Nguyễn Bính)

*Ngồi xếp bằng tròn trong ải lạnh
Nửa đêm trù tịch bỗng dưng sầu
Có người lính thú ngâm qua rượu:
“Xuân nhật ngưng trang thương thúy lâu...”*

*Có phải đêm nay trời mới tôi,
Đêm nào trời cũng tôi như đêm
Ái xa không pháo giao thừa nổ
Mưa rét tôi bời mưa rét thêm.*

*Vườn cũ hoa mai chắc nở rồi
Cánh mai ai gửi đến xa xôi
Mẹ ơi! Một sớm thăm hoa rụng
Nhặt giữ giùm con dăm cánh thôi.*

Rượu chẳng say cho, đèn cũng lụi
 Ngày mai xuân nở khắp giang san
 Ngày mai ăn tết bằng chi nhỉ?
 Ăn tết bằng hai cánh cửa quan!

Xây Hồ Bán Nguyệt (Nguyễn Bính)

Gửi chị Trúc

Bính em một tấm lòng vàng
 Dầu xanh chịu mấy lần tang ái tình
 Oan Thị Kính, oán tày đình
 Bỗng nhiên rời bỏ kinh thành mà đi.
 Dở dang đã dở dang gì
 Dở dang cho đến thế thì... dở dang.

Em đi kiếm gạch Bát Tràng
 Xây hồ bán nguyệt cho nàng rửa chân
 Hồ tiên đâu phải hồ trần
 Em không thả cá mà thả thơ.
 Đi không hẹn, chị đừng chờ
 Xây hồ đủ gạch, em thơ chị về.

Chẳng thềm than khóc hoa lê
 Đã làm chưa chín nôi kê cũng làm
 Bao giờ công việc chu toàn
 Chị về chơi nhé xem nàng rửa chân.

Chị đừng lo nghĩ xa gần
 Em phong lưu lắm phong trần ở đâu!
 Em không đi bộ, đi tàu
 Đêm không gôi lẻ, gôi đâu cánh tay.

Cơm trời, áo rách thì may
 Hồn em chưa bán, còn đây, chả cần!
 (Cố nhân này hồi cố nhân
 Hồn trinh bán được một lần đấy thôi!)
 Thơ đưa rượu đón bời bời
 Gọi là vui cũng là vui suốt ngày.

Viết cho chị lá thư này
 Giữa đêm hăm bốn rạng ngày hăm nhăm
 Ở nhà tầm chị cứ chăm
 Dâu chị cứ hái để nhăm lúa sau
 Trời gần, trời có xa đâu
 Thế nào chị cũng qua cầu đấng cay
 Ví bằng thương đến em đây
 Chúc cho em chóng mà xây nổi hồ.

Tập Mười Hai Bến Nước (1942)

Gió Mưa (Nguyễn Bính)

Mấy tuần ròng rã gió mưa
 Bên lầu đồ lạnh gió lùa nước dâng
 Ngược xuôi mưa gió dãi dằng
 Nằm đây nhớ nửa vầng trăng chốn nào
 Mưa rào rào, gió ào ào
 Trùm chấn say khói thuốc lò đê mê
 Học sinh mấy buổi đi về
 Quần cao, nón thấp ê chề gió mưa.

Giời Mưa Ở Huế (Nguyễn Bính)

*Giời mưa ở Huế sao buồn thê!
Cứ kéo dài ra đến mấy ngày
Thêm cũ nôn nao đàn kiến đói
Giời mờ ngao ngán một loài mây*

*Trường Tiền vắng ngắt người qua lại
Đập Đá mênh mang bên nước đầy
Đò vắng khách chơi nằm bát úp
Thu về lại gió heo may...*

*Chúng tôi hai đứa xa Hà Nội
Bốn tháng hình như kém mấy ngày
Lăn lóc có dư mùi mấy tỉnh
Để rồi nằm mốc ở nơi đây*

*Thuộc lò hút mãi người ra khói
Thơ đọc sông tình hết cả hay
Túi rỗng nợ nần hơn Chúa Chôm
Áo quần trộm mượn, túng đồ thay
Hàng xóm có người con gái lẻ
Ý chường duyên nợ với nhau đây
Chao ôi! Ba bốn tao ân ái
Đã đủ tan tành một kiếp trai.
Tôi ròn rợn lắm giai nhân ạ!
Đành phụ nhau thôi, kéo đến ngày
Khăn gói gió đưa sang xứ lạ
Ai cười cho được lúc chia tay?
Giời mưa ở Huế sao buồn thê!
Cứ kéo dài ra đến mấy ngày
Xa xôi ai nhớ mà thương nhớ?
Mà nhớ mà thương đến thế này!*

Cố nhân chẳng khoá buồng xuân lại
 Vung vãi ân tình khắp đó đây
 Mưa chiều, nắng sớm, người ta bảo
 Cả đến ông giờ cũng đổi thay!
 Gia đình dọn cả lên Hà Nội
 Buôn bán loanh quanh bỏ cây cày
 “Anh em cánh nhọn người Nam Bắc
 Tâm sự hồn quyên lệ ngắn dài...”

Giời mưa ở Huế sao buồn thế!
 Cứ kéo dài ra đến mấy ngày
 Hôm qua còn sót hơn đồng bạc
 Hai đĩa bàn nhau uống rượu say
 Nón lá áo tơ ra quán chợ
 Trơ vơ trên bến nước sông đây
 Sầu nghiêng mái quán mưa tong tả
 Chén ứa men lành, lạnh ngón tay.
 Ôn lại những ngày mưa gió cũ
 Những chiều quán trọ những đêm say
 Người quen nhắc lại từng tên một
 Kể lại từng nơi đặt dấu giày
 Trôi dạt dám mong gì vãn vít
 Sông đời thua hẳn cả thơ ngây
 Tỉ tê gọi nhớ niềm tâm sự
 Cúi mặt soi gương chén rượu đầy
 Bốn mắt nhuộm chung màu lữ thứ
 Đôi lòng hoà một vị chua cay
 Đĩa thương cha yếu thằng thương mẹ
 Cha mẹ chiều chiều ...con nước mây
 Hoa rao bán nhụy tình nên vộ
 Chim nửa bình minh bóng trúc gầy.
 Không hiểu vì đâu hai đĩa lại

Chung lưng làm một chuyến đi đây?
 Giời mưa ở Huế sao buồn thê!
 Cứ kéo dài ra đến mấy ngày...
 Mai đây bỏ Huế rồi quên Huế
 Quên được làm sao bữa rượu này.

Huế 1941

Một Chiều Say (Nguyễn Bính)

Gửi chị Trúc

Ở đây có nước sông Hương
 Có cây núi Ngự, có đường Nam Giao
 Bồng bồng sáu nhịp cầu cao
 Thờ ở bóng mát nơi nào cũng xanh
 Thâm u một giải hoàng thành
 Đình suông con én chưa đành bay đi
 Ở đây... lưu luyến làm gì
 Thương về Hà Nội, nhớ về Hà Đông
 Tình đời nót nả sang sông
 Chị tôi buộc thắt, giam hồng lên đèn
 Chiều nay thương nhớ vào thành
 Ngất ngây rượu uống một mình cũng say
 Nón mê ai ghé qua đây?
 Áo kia ai tím? Môi này ai tươi?
 Có lần em tính, chị ơi
 Làm quà cho chị một người em dâu!
 Nhưng mà làm lỡ duyên nhau
 Thì em hẹn đến kiếp sau cho đành
 Song le, chưa nở, chưa đành

Lại mang mấy tiếng bạc tình vào em
 Bao giờ công chúa hoàn Phiên
 Ô Ly với tấm thân mềm đôi nhau
 Em nghèo, thưa chị, lấy đâu
 Vẩn danh một lễ hai châu đất liền
 Dầu xanh tay trắng hồn nhiên
 Nên quà cho chị đành quên gửi về
 Bỏ hời em lắng mà nghe
 Tiếng ca ngoài nội vọng về hồn si
 “Nước non ngàn dặm ra đi”...

Huế 1941

Một Con Sông Lạnh (Nguyễn Bính)

Chén sầu nghiêng giữa tràng giang
 Canh gà bên nó giăng sang bên này
 Khoan đàn, em hãy gắng say
 Một đêm, chỉ một đêm nay thôi mà...
 Chúng tôi người bến sông xa
 Giang hồ một chuyến về qua xứ này
 Phiên em dăm bảy đường tay
 Một con sông lạnh vài dây tơ tầm.

Rưng rưng ánh nến hoen vàng
 Hơi men lắng xuống tiếng đàn cao lên
 Ô nàng, chẳng phải là em
 Tôi nghe vó ngựa hoà Phiên rộn ràng
 Đùng em, quên đấy, thôi nàng
 Đất Hồ xa quá, nàng sang sao đành!
 Trời ơi! Hán đế vô tình
 Tôi xin đốt cả kinh thành ấy đi!

Chưa say, em đã say gì
Chúng tôi còn uống, còn nghe em đàn.

Rừng rừng ánh nến hoen vàng
Đôi dây nức nở muôn vàn nhớ thương
Đôi dây như thế đôi đường
Em ơi! Hà Nội là phương hướng nào?
Đêm tàn chẳng có chiêm bao
Đêm tàn có mấy chòm sao cũng tàn
Chén sầu đổ ướt tràng giang
Canh gà bên nó giăng sang bên này
Lạ trời đèn sáng đêm nay
Đò quên cập bến, tôi say muôn đời
Chiêu Quân lên ngựa mất rồi!

Huế, 1941

Mười Hai Bến Nước (Nguyễn Bính)

Nàng đẹp, đẹp từ hai khoé mắt,
Làm mờ những ánh ngọc trên châu
Làm phai ánh nước hồ thu thắm,
Làm nhạt bao nhiêu ánh nhiệm màu.

Một cười héo cả trăm hoa nở,
Say cả non sông, đắm cả giời.
Đuổi cả môi sầu muôn vạn kiếp.
Bẽ bàng tất cả những màu tươi.

Ô kìa! dòng suối Thiên Thai chảy
Đâu thấy hoa đào với dáng tiên.

Chả phải đó là dòng suối tóc,
Nàng buồn gương lược vẫn chưa quen.

Tả sao được một thời xuân sắc.
Tì thuở xuân non má chớm hồng,
Tì thuở vườn đào mơ đuôi bướm.
Xếp thuyền thả khắp mặt ao trong.

Rồi một ngày qua, một tháng qua.
Một năm qua nữa, tuổi mười ba,
Bên hoa thấy bướm không buồn đuổi,
Chỉ mãi mê nhìn bướm ủ hoa.

Ngày tháng trôi xuôi, tuổi lớn dần.
Nàng cười trong nắng: cả trời xuân
Lòng thơ hồi hộp khi môi thắm,
Hôn vụng hoa tươi có một lần.

Một lần hôm ấy, trước hoa tươi
Nàng thấy trong gương bóng một người,
Ai đẹp? Hay là tiên lạc lối?
Không, nàng!... Nàng đẹp đấy mà thôi!

Chim qua buổi sớm khuyên nàng học
Bướm dạy nàng theo, gió dạy đàn
Con bé tài hoa... chim nhẩn bướm
Gió chuyển lời bướm xuống nhân gian

Từ ấy, cửa ngoài tin bắt sẻ,
Rộn ràng xe ngựa, mỗi manh đưa.
Bao nhiêu xe ngựa về không cả,
Tơ đó nàng còn dệt giấc mơ...

Nhưng mùa đông ấy, sau xe cưới,
 Pháo đỏ giăng dây thắm trước lầu
 Chú rể vui mừng châm lửa đốt
 Đốt tan mộng đẹp của cô dâu.

Trước tài sắc ấy, người chồng ấy
 Không cảm, không yêu, chẳng hiểu gì
 Nàng biết từ đây đường hạnh phúc
 Của nàng ngày một gần dần đi.

Nàng có ngờ đâu đến nỗi này
 Lỡ làng chôn hết tuổi thơ ngây.
 Sống trong buồn tẻ, trong đau khổ,
 Với mảnh hồn đơn của những ngày.

Mắt đây ngấn lệ, lời đây lệ.
 Mỗi buổi thu sang gió lạnh nhiều
 Tình rụng tự mùa thôi rụng lá
 Biết tìm đâu phần hương yêu.

Bỗng một ngày hè hoa phượng thắm,
 Nở đây trong lá phượng xanh tươi.
 Trái dài thắm đỏ con đường trắng,
 Nàng thấy đi trên thảm một người.

Người ấy, bụi hồng phong nếp áo
 Đi theo tiếng gọi của vinh quang
 Nhưng nay dừng bước trên hoa rụng,
 Người thấy đâu đây một nhỡ nhàng.

Liên đem chấp lại cánh muôn hoa,
 Tô lại màu hoa bị xoá mờ.

Rồi lại vì nàng hàn lại vết
Thương lòng đã giết giấc mơ xưa.

E ấp chung nâng chén rượu hồng
Mỉm cười quyến luyến ghé môi chung.
Rượu hồng đắm những màu ân ái,
Những vị say sưa ấm cõi lòng.

Nhưng bỗng tự nhiên lòng giá lại,
Nhìn nhau qua mắt lệ, than ôi.
Rượu hồng pha lệ, pha chua chát,
Uống cạn làm sao, muộn mất rồi.

“Năm ấy sang sông lỡ chuyến đò,
Đò đây gió lớn sóng sông to.
Mười hai bến nước xa lãng lắc,
Lầm tự ngày xưa, lỡ đến giờ.

“Tôi biết tình tôi đã lỡ rồi
Tình ta đành chỉ thế này thôi
Thương tôi, mình hiểu cho tôi nhé
Mà chỉ riêng tôi mới hiểu tôi.

“Tôi tiễn mình trên bến nước này
Mình đi, tôi trở lại chia tay;
Tôi về nán sống trong mong đợi
Cái phút vinh quang của một ngày.

“Hôm nay đã cuối thu rồi lạnh
Nàng hãy mang theo bóng dáng tôi
Cho ấm lòng mình khi lỡ bước
Mưa phùn trên quán trọ xa xôi”.

Người ấy đi rồi... Nàng trở lại
 Hờ hai mắt đọng một u sầu.
 Buồng hương hoa héo mùa thu hắt
 Qua lá mảnh tương đã lạt màu.

Bao nhiêu ân ái thế là thôi.
 Là bấy nhiêu oan nghiệt, hỡi giờ.
 Nghệt dưới bàn tay thần định mệnh,
 Nàng đương dẹt tấm hận muôn đời.

(Hà Đông 1938)

Nữ Sinh (Nguyễn Bính)

Những nàng kiều nữ sông Hương,
 Da thơm là phấn, môi hường là son.
 Tựa trường san sát chân thon,
 Lao xao nón mới màu son sáng ngời.
 Gió thu vàng lấm ai ơi!
 Đôi thân áo rộng tơ bời bay lên.
 Vội vàng những ngón tay tiên
 Giữ hờ mái nón làm duyên qua đường.

Thu Rơi Từng Cánh (Nguyễn Bính)

Mùa thu hoa cúc lại tàn
 Thuyền ai buộc mãi bên làn cây cong!
 Người về để lại phòng không
 Thu rơi từng cánh cho lòng nhớ thương.

*Có người cung nữ họ Vương
Lên lầu nhìn dải sông Hương nhớ nhà.*

Chuyện Cô Tích (Nguyễn Bính)

*Em ạ! Ngày xưa vua nước Bướm
Kén nhân tài, mở Điện lang khoa.
Vua không lấy trạng, vua thề thệ
Con bướm vàng tuyên đậu Thám hoa.*

*Vua liền gọi gả con gái yêu
Nàng đẹp như em, chả nói điều!!!
Vua nuông hai vợ chồng quan Thám
Cho nhón xem hoa sớm lại chiều.*

*Một hôm hai vợ chồng quan Thám
Mê mãi xem hoa lạc chốn về
Vợ khóc: “Mình ơi em hỡi lắm!”
Trời chiều lạc lối tới vườn lê.*

*Vườn đây hoa trắng như em ấy
Bỗng một bà Tiên hiển hiện ra
Sao mà đẹp thế? Tiên mà lại!
Nữ Chúa Vườn Lê đi xem hoa.*

*Bà thấy vợ chồng con Bướm đại
Sụt sùi ngồi khóc dưới hoa lê
Đến bên âu yếm bà thương hại:
“Ý hỡi hai con lạc chốn về!*

*Đây về nước Bướm đường thì xa
Về tạm nhà ta ở với ta*

*Có đủ chẵn êm, cùng gôi ấm
Có nhiều bánh ngọt ướp hương hoa”.*

*Đêm ấy chẵn êm cùng gôi êm
Vợ chồng ăn bánh với bà Tiên
Ăn xong thoát chốc liền thay lột
Chồng hoá thành anh, vợ hoá em.*

1938

Xóm Ngự Viên (Nguyễn Bính)

*Lâu nay có một người du khách
Gió bụi mang về xóm Ngự Viên
Giậu đổ dây leo suồng sã quá
Hoa tàn con bướm cánh nghiêng nghiêng
Buồn thu rơi nhẹ đôi tờ lá
Xóm vắng rêu xanh những lối hè
Khách du lần giở trang hoài cổ
Mơ lại thời xưa xóm Ngự Viên.*

*Có phải ngày xưa vườn Ngự uyển
Là đây, hoa cỏ giống vườn tiên?
Sớm Đào, trưa Lý, đêm Hồng Phấn
Tuyệt Hạnh, sương Quỳnh, máu Đỗ Quyên
Cung tần mỹ nữ ngời son phấn
Theo gót nhà vua nở gót sen
Hương đưa bát ngát ngoài trăm dặm
Cung nữ đa tình vua thiếu niên
Một đôi công chúa đều hay chữ
Hoàng hậu nhu mì không biết ghen.*

Đất rộng can chi mà đôi chác
 Thời bình đâu dụng chước hoà Phiên
 Mẫu đơn nở đỏ nhà vua nhớ
 Câu chuyện: “Hô lai bất thương thuyền”

Có phải ngày xưa vườn Ngự uyển
 Là đây, hoa cỏ giống vườn tiên?
 Gót sen bước nhẹ lâu tôn nữ
 Ngựa bạch buông chùng áo Trạng nguyên
 Mười năm vay mượn vào kinh sử
 Đã giả xong rồi nợ bút nghiên

Quan Trạng tân khoa tàn tiệc yến
 Đi xem hoa nở mấy hôm liền
 Đường hoa, má phấn tranh nhau ngó
 Nhạc ngựa vang lừng khắp bốn bên
 Thấp hương tôn nữ xin trời phật
 “Phù hộ cho con được phỉ nguyên”.

Lòng Trạng láng láng màu phú quý
 Quả cầu nho nhỏ bói lương duyên
 Tay ai ấy nhả gieo cầu đấy?
 Nghiêng cả mùa xuân Trạng ngược nhìn.

Trạng bắt sai rồi, lâu rủ sáo
 Có người đêm ấy khóc giăng lên
 Bóng ai thấp thoáng sau bờ trúc
 Chẳng Tống Trân ư cũng Nguyễn Hiền?

Khách du buồn mỗi buồn sông núi
 Núi lở sông bồi cảnh biến thiên
 Ngự viên ngày trước không còn nữa
 Giờ chỉ còn tên xóm Ngự Viên

*Khoa cử bỏ rồi, thôi hết Trạng!
Giời đem hoa cỏ trả vườn tiên
Tôn nữ ngồi đan từng chiếc áo
Dân thường qua lại lối đi quen.*

*Nhà cửa xúm nhau thành một xóm
Cay nồng hơi thuốc lẫn hơi men
Mụ vợ bắc nam người tứ xứ
Anh chồng tay trắng lẫn tay đen
Đổi thay tình nghĩa như cơm bữa
Khúc “Hậu đình hoa” hát tự nhiên.
Nhọc nhằn tiếng cú trong thanh vắng
Nhao nhác đàn dơi lúc đỏ đèn...*

*Hôm nay có một người du khách
Ở Ngự Viên mà nhớ Ngự Viên.*

Huế 9-1941

Xuân Tha Hương (Nguyễn Bính)

(Gửi chị Trúc)

Trăm câu một vần

*Tết này chưa chắc em về được
Em gửi về đây một tấm lòng
Ôi, chị một em, em một chị
Trời làm xa cách mấy con sông
Em đi trăng gió đời sương gió
Chị ở vuông tròn phận lãnh cung
Chén rượu tha hương, giờ: đắng lắm
Trăm hờn nghìn giận một mùa đông*

*Chiều nay ngồi ngắm hoàng hôn xuống
Nhớ chị làm sao, nhớ lạ lùng!*

*

*Tết này chưa chắc em về được
Em gửi về đây một tấm lòng
Vườn ai thấp thoáng hoa đào nở
Chị vẫn môi son vẫn má hồng?
Áo rét ai đan mà ngóng đợi
Còn vài hôm nữa hết mùa đông!
Cột nhà hàng xóm lên câu đối
Em đọc tương tư giữa giấy hồng
Gạo nếp nơi đây sao trắng quá
Mỗi ngày phiên chợ lại thêm đông
Thiên hạ đua nhau mà sắm Tết
Một mình em vẫn cứ tay không
Vườn nhà Tết đến hoa còn nở
Chị gửi cho em một cánh hồng
(Tha hương chẳng gặp người tri kỷ
Một cánh hoa tươi đã lạnh lòng)*

*

*Tết này chưa chắc em về được
Em gửi về đây một tấm lòng
Chao ơi, Tết đến em không được
Trông thấy quê hương thật náo nùng*

*Ai bảo mắc duyên vào bút mực
Sòng đời mang lấy số long đong
Người ta đi kiếm giàu sang cả
Mình chỉ mơ hoài chuyện viễn vông*

Em biết giàu sang đâu đến lượt
Nợ đời nặng quá gỡ sao xong?

*

Tết này chưa chắc em về được
Em gửi về đây một tấm lòng
Tết này, ô thế mà vui chán
Nhưng một mình em uống rượu nồng
Rượu cay nhớ chị hồi con gái
Thương chị từ khi chị lấy chồng
Cố nhân chẳng biết làm sao ấy
Rất những tin đồn chuyện bướm ong
Thôi, em chẳng dám đa mang nữa
Chẳng buộc vào chân sợi chỉ hồng
Nàng bèo bọt quá, em lặn lóc
Chấp nối nhau hoài cũng uống công!
(Một trăm con gái đời nay ấy
Đừng nói ân tình với thủy chung!)
Người ấy xuân già chê gôi lẻ
Nên càng nôn nả chuyện sang sông
Đò ngang bến dọc tha hồ đầy
Quý hoá gì đâu một chữ đồng!
Vâng, em trẻ dại, em đâu dám
Thôi, để người ta được kén chồng
Thiếu nữ hoài xuân mơ cát sĩ
Chịu làm sao được những đêm đông
(Khốn nạn, tưởng yêu thì khó chứ
Không yêu thì thực dễ như không!)
Chị ơi, Tết đến em mua rượu
Em uống cho say đến nảo lòng
Uống say cười vỡ ba gian gác

Ném cái chung tình xuống đáy sông
 Thiên hạ “Chi nghinh Nam Bắc diều”
 Tình đời “Diệp tống vãng lai phong”

*

Tết này chưa chắc em về được
 Em gửi về đây một chút lòng
 Sương muối gió may rầu rĩ lắm
 Còn vài hôm nữa hết mùa đông
 Xuân đến cho em thêm một tuổi
 Thế nào em cũng phải thành công
 Em không khóc nữa, không buồn nữa
 Đây một bài thơ hận cuối cùng
 Không than chắc hẳn hồn tươi lại
 Không khóc tha hồ đôi mắt trong
 Chị ơi, Em Cười Mùa Xuân nhé?
 Đốt pháo cho thơm với rượu hồng
 Xa nhà xa chị tuy buồn thật
 Cũng cố vui ngang gái được chồng
 Em sẽ uống say hơn mọi bạn
 Cho hồn về tận xứ Hà Đông.

*

Tết này chưa chắc em về được
 Em gửi về đây một tấm lòng
 Với lá thư này là tất cả
 Những lời tâm sự một đêm đông
 Thôn gà eo óc ngoài xa vắng
 Trời đất tàn canh tối mịt mù
 Đêm nay em thức thi cùng nến
 Ai biết tình em với núi sông

Mấy sông mấy núi mà xa được
Lòng chị em ta vẫn một lòng

*

Tết này chưa chắc em về được
Em gửi về đây một tấm lòng
Câu mong cho chị vui như Tết
Tóc chị bền xanh, má chị hồng
Trong mùa nắng mới sâu không đến
Giữa hội hoa tươi ấm lại lòng
Chắc chị đời nào quên nhắc nhở:
– Xa nhà, rượu uống có say không?

Huế, tháng chạp năm Nhâm Ngọ 1942.